

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 16. oktobrī
(OR. en)

14248/23

**Starpiestāžu lieta:
2023/0373(COD)**

ENV 1129
MI 862
IND 535
CONSOM 367
COMPET 996
MARE 22
PECHE 439
RECH 452
SAN 593
ENT 215
ECOFIN 1053
CODEC 1895

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2023. gada 16. oktobris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2023) 645 final

Temats: Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par plastmasas granulu zudumu novēršanu nolūkā samazināt piesārņotību ar mikroplastmasu

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 645 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 645 *final*

Briselē, 16.10.2023.
COM(2023) 645 final

2023/0373 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par plastmasas granulu zudumu novēršanu nolūkā samazināt piesārņotību ar mikroplastmasu

{SEC(2023) 346 final} - {SWD(2023) 330 final} - {SWD(2023) 332 final} -
{SWD(2023) 333 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2018. gadā ES stratēģijā attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā¹ tika atzīti mikroplastmasas radītie riski un atbalstīti inovatīvi risinājumi, kas vērsti uz dažādiem avotiem. Eiropas Komisijas Galveno zinātnisko padomdevēju grupa 2019. gadā atzina iespējamus riskus, ko rada mikroplastmasa, un mudināja veikt piesardzības pasākumus². Komisija 2020. gadā apņēmas aprites ekonomikas rīcības plānā 2.0³, kas bija Eiropas zaļā kursa⁴ turpinājums, novērst mikroplastmasas klātbūtni vidē šādā veidā:

- ierobežot mikroplastmasas tīšu pievienošanu izstrādājumiem;
- novērst mikroplastmasas netīšu nonākšanu vidē, cita starpā izstrādājot standartizācijas, sertifikācijas un regulatīvos pasākumus, kā arī saskaņojot metodes, ar kurām mēra netīši izdalījušās mikroplastmasas daudzumus.

Komija 2021. gadā savā ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plānā⁵ ierosināja, ka ES līdz 2030. gadam būtu jāpanāk, ka (tīši pievienotas un netīši izdalījušās) mikroplastmasas daudzums, kas nonāk vidē, ir samazinājies par 30 %.

Eiropas Komisija 25. septembrī pieņēma regulu, ar ko ierobežo mikroplastmasas tīšu pievienošanu izstrādājumiem⁶. Šis priekšlikums par plastmasas granulu zudumu vidē novēršanu un tam pievienotais ietekmes novērtējums (IN) izriet no Komisijas saistībām novērst netīšu mikroplastmasas nonākšanu vidē.

1.1. Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Plastmasas granulu zudumi vidē ir 3. avots, no kura rodas visa mikroplastmasa, kas netīši izdalījusies vidē. Citi galvenie avoti ir krāsas, riepas, tekstilizstrādājumi, ģeotekstils un, mazākā mērā, mazgāšanas līdzekļu kapsulas. Lai nepieļautu mikroplastmasas izdalīšanos no šiem avotiem, var būt nepieciešama būtiska aizstāšana vai izmaiņas izstrādājuma īpašībās. Turpretī plastmasas granulu zudumi ir saistīti ar izpratnes trūkumu un sliktu apstrādi, un tāpēc tos var mazināt ar ātriem pasākumiem, ar kuriem nepieļauj šādu novēršamu piesārņojumu. Tāpēc plastmasas granulas ir piemērots rīcībpolitiskas intervences kandidāts.

Plastmasas granulas, ko dēvē arī par pirmsražošanas granulām un sveķu granulām, arī (angliski) *nurdles*, *nibs*, ir rūpnieciska izejviela, ko izmanto visā plastmasas ražošanā.

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas stratēģija attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā” (COM(2018) 28 final).

² Zinātniskais atzinums par piesārņotības ar mikroplastmasu radītajiem riskiem videi un veselībai ([Scientific opinion on the environmental and health risks of microplastic pollution](#)), 2019. gada aprīlis.

³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns “Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu”” (COM(2020)98 final).

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss” ([COM\(2019\)640](#)).

⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem ES. ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns” (COM(2021) 400 final).

⁶ Komisijas Regula (ES), ar ko attiecībā uz sintētisko polimēru mikrodaļiņām groza XVII pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1907/2006, kura attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) (C(2023)6419 final).

Pašreizējās granulu apstrādes prakses rada zudumus visos piegādes ķēdes posmos, jo īpaši ražošanā (sākotnējā vai reciklēšanas), pārstrādē, transportēšanā un citās loģistikas un atkritumu apsaimniekošanas darbībās. Kad tās ir nonākušas vidē, tās savākt ir gandrīz neiespējami. Problēmu pastiprinošs faktors ir to mobilitāte. Tāpat kā visa mikroplastmasa, arī plastmasas granulas, kas nokļūst ārpus rūpnieciskām iekārtām vai transportlīdzekļiem transportēšanas laikā, viegli pārvietojas pa gaisu, sauszemes virszemes ūdeņiem un jūras straumēm, un tās var atrast arī augsnē (arī lauksaimniecībā izmantojamās zemēs).

Novērojams, ka granulu zudumiem ir četrkārsa nelabvēlīga ietekme — uz vidi, uz klimatu, uz cilvēka veselību un ekonomiku. Dažas no šīm ietekmēm ir konkrēti saistītas ar granulām, citas ir saistītas ar mikroplastmasu kopumā. Ir zināms, ka granulas ēd dažādu jūras un piekrastes sugu dzīvnieki (piemēram, jūras bruņurupuči, jūras putni un gliemji, vēžveidīgie un adatādaini). Pēc norīšanas tās var izraisīt fizisku kaitējumu vai nāvi. Ja tās nevar iziet cauri gremošanas sistēmai, tās var novest pie uztura nepietiekamības vai bada. Neatņemama problēmas daļa ir tas, ka, tāpat kā cita mikroplastmasa, tās var būt adsorbējušas toksikantus vai patogēniskus mikroorganismus. Plastmasa un mikroplastmasa veicina klimata pārmaiņas, jo tā ir gan papildu siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju avots, gan rada spiedienu uz ekosistēmām un biodaudzveidību. Patiešām, SEG tiek emitētas visā plastmasas aprites ciklā — no ražošanas līdz noārdīšanās procesiem —, un plastmasa okeānos var arī kaitēt okeānu spējai absorbēt un sekvestrēt oglekļa dioksīdu. Uz cilvēkiem mikroplastmasa kaitīgi iedarbojas caur gaisu un pārtiku. Mikroplastmasai, tostarp plastmasas granulām, ir iespējama negatīva ekonomiskā ietekme uz tādām vietējām darbībām kā komerciālā zveja un lauksaimniecība (piemēram, zvejas nozvejas samazināšanās, ko izraisa ietekme uz jūras dzīvotnēm, ekosistēmām un savvaļas dzīvniekiem), kā arī tūrisms un atpūta (piemēram, pludmaļu un īpaši jutīgu teritoriju, piemēram, nacionālo parku, upju un ezeru, pievilcības samazināšanās vai slēgšana).

Katru gadu pasaulē un ES granulas ražo un apstrādā lielos apjomos (ES 2021. gadā — aptuveni 57 miljoni tonnu). Aplēses liecina, ka **2019. gadā ES apkārtējā vidē zuda 52 140–184 290 tonnas granulu. Tas atbilst 2100–7300 ar granulām pilnām kravās automašīnām gadā.**

Pierādījumi, kas savākti pievienotajam IN un sākotnējam IN, kā arī saistībā ar sabiedrisko apspriešanu un papildu apspriešanos, kuras mērķauditorija bija MVU, liecina, ka ieinteresētās personas atbalsta to, ka pasākumus piesārņotības ar mikroplastmasu samazināšanai veiktu visu līmeņu publiskā sektora iestādes. Ieinteresētās personas kā uz rīcības virzienu norāda arī uz nozares brīvprātīgo darbu šajā jomā, it sevišķi uz programmu *Operation Clean Sweep® (OCS)*.

Šā priekšlikuma mērķis ir **samazināt granulu zudumus vidē**, un tas salīdzinājumā ar pamatscenāriju nodrošinātu samazinājumu par 54–74 %, kas ir līdzvērtīgs samazinājumam par 6 % no kopējā mikroplastmasas daudzuma, kas netīši izdalījies. Atbilstoši Komisijas vispārīgajam mērķrādītājam — par 30 % samazināt mikroplastmasas daudzumu, kas nonāk vidē, — tas palīdzēs **saglabāt ekosistēmas un biodaudzveidību, samazināt potenciālo ietekmi uz veselību un sniegs labumu vietējai saimnieciskajai darbībai.** Tam ir arī potenciāls uzlabot informāciju par visā granulu piegādes ķēdē pastāvošo granulu zudumu apjomu. Mazāk stingras prasības MVU nodrošinās, ka tiek pienācīgi mazināta iespējamā ietekme uz to darbību.

1.2. Saskaņība ar spēkā esošajām ES rīcībpolitikām

Priekšlikums par granulu zudumu vidē novēršanu atbalsta Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu, palīdzot risināt trīskāršo — klimata pārmaiņu, piesārņojuma un biodaudzveidības izzušanas — krīzi. Tas arī nostiprinās tādas visaptverošas stratēģijas kā plastmasas stratēģija, aprites ekonomikas rīcības plāns un nulles piesārņojuma rīcības plāns. Piesārņotība ar mikroplastmasu rodas no:

1. lielāku plastmasas izstrādājumu pamešanas, izmešanas vai nepareizas apglabāšanas un to noārdīšanās mazākos plastmasas gabalos vidē;
2. mikroplastmasas, kas tīši pievienota konkrētiem izstrādājumiem, piemēram, kosmētikas līdzekļiem, kuri galu galā nonāk vidē, un
3. mikroplastmasas netīšas izdalīšanās, kas galvenokārt rodas nodiluma dēļ lietošanas laikā vai sliktas apstrādes dēļ.

Attiecībā uz “**makroplastmasu**” Savienība, lai novērstu piesārņojumu, kuru rada lielāki plastmasas izstrādājumi, kas nonāk vidē, jau ir ieviesusi vairākus reglamentējošus pasākumus, tai skaitā Vienreizlietojamo plastmasas izstrādājumu direktīvu (VPID)⁷, Atkritumu pamatdirektīvu (APD)⁸, Iepakojuma un izlietotā iepakojuma direktīvu (IIID)⁹ un Jūras stratēģijas pamatdirektīvu (JSPD)¹⁰. Šie pasākumi palīdz samazināt plastmasas atkritumu rašanos, uzlabo to savākšanu un reciklēšanu un stimulē reciklēta satura izmantošanu jaunos izstrādājumos, tādējādi samazinot plastmasas piederošuma apjomu vidē.

Attiecībā uz “**vidē netīši nonākušu mikroplastmasu**” Komisija līdzās plastmasas granulām ir pārbaudījusi vairākus citus galvenos netīšas atdalīšanās avotus, piemēram, krāsas, riepas, sintētiskos tekstilizstrādājumus, ģeotekstilu un — mazākā mērā — mazgāšanas līdzekļu kapsulas. Pasākumi, ar kuriem novērš mikroplastmasas izdalīšanos no riepām, jau ir iekļauti EURO 7 regulas priekšlikumā. Citu avotu sākotnējā analīzē atklājās neskaidrības un datu iztrūkumi un secināts, ka to novēršanai piemērotāk varētu būt citi rīcībpolitikas instrumenti. Lai noteiktu visatbilstošākos intervences pasākumus, ir vajadzīga plašāka informācija un papildu analīze. Attiecīgā gadījumā un vajadzības gadījumā par šiem avotiem var sagatavot atsevišķus ietekmes novērtējumus, lai pamatotu iespējamus priekšlikumus, kuru mērķis ir novērst mikroplastmasas emisiju no šiem avotiem.

Attiecībā uz **rūpnieciskajām emisijām** Rūpniecisko emisiju direktīva (RED)¹¹ ir tiesību akts, kas reglamentē un pārvalda emisijas no lielām rūpnieciskām iekārtām. Plastmasas granulu zudumi nav īpaši aplūkoti esošajos secinājumos par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem. Šajā regulā izklāstītie noteikumi būtu jāpiemēro, neskarot RED piemērošanu.

Ar šo priekšlikumu par granulu zudumu vidē novēršanu papildina noteikumus par granulām, kas ietverti **REACH ierobežojumā attiecībā uz tīši pievienotu mikroplastmasu**. Šis

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/904 (2019. gada 5. jūnijs) par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu (OV L 155, 12.6.2019., 1.–19. lpp.).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV L 365, 31.12.1994., 10. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (OV L 164, 25.6.2008., 19.–40. lpp.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

ierobežojums ir attiecināts uz plastmasas granulām kā uz novēršamu izdalīšanās avotu, uzliekot ekonomikas dalībniekiem divus pienākumus: 1) sniegt informāciju, piemēram, izmantojot marķējumu, par granulu izmantošanu un likvidēšanu un 2) katru gadu paziņot aplēses par vidē nonākušajiem daudzumiem. Lai gan ir paplašināta informācija par granulu izmantošanu un zudumiem, šie pienākumi nav sīkāk precizēti, un nav ieviesta metodika, kā aplēst zudumus. Šajā jaunajā priekšlikumā iekļautie visaptverošie pienākumi un standartizētā metodika palīdzēs novērst granulu zudumus to izcelsmes vietā un uzlabot informāciju, kura savākta par aplēstajiem vidē nonākušajiem daudzumiem.

Priekšlikums atbilst Konvencija par jūras vides aizsardzību Atlantijas okeāna Ziemeļaustrumu daļā (**OSPAR**) nesaistošajam ieteikumam par plastmasas granulām, veicinot preventīvos standartus un sertifikācijas shēmas visā plastmasas piegādes ķēdē¹². Starptautiskā Jūrniecības organizācija (**SJO**) izskata plastmasas granulu pārvadāšanu kravas konteineros pa jūru un izvērtē gan brīvprātīgus, gan obligātus pasākumus, kas granulu apstrādes operatoriem paredzētu stingrākas prasības.

Priekšlikuma mērķis ir ieviest noteikumus par mikroplastmasu tādu sarunu kontekstā, kas pašreiz notiek attiecībā uz **globālu līgumu par plastmasas radīto piesārņojumu**. ES un tās dalībvalstis “uzsver, ka gaidāmajā instrumentā ir jāiekļauj pasākumi, kas mazinātu netīšu mikroplastmasas nokļūšanu vidē. Tas varētu ietvert, piemēram, pasākumus, kas minimalizētu risku, ka ražošanā, manipulācijās un transportēšanā rastos plastmasas granulu izbirumi”¹³.

Priekšlikums palīdzēs īstenot **ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam**, kuras pamatā ir 17 ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM), jo īpaši: 12. mērķi — ilgtspējīgs patēriņš un ražošana, 14. mērķi — saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un to resursus, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību, un 15. mērķi — dzīvība uz zemes, kopā ar 3. mērķi — laba veselība, 9. mērķi — rūpniecība, inovācijas un infrastruktūra un 13. mērķi — klimata jomā.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

2.1. Juridiskais pamats

Šīs iniciatīvas pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 192. panta 1. punkts, jo tā palielinās vides aizsardzības līmeni visā ES. Lai gan tā nodrošinās arī turpmāku granulu apstrādes saskaņošanu, tādējādi novēršot tirgus sadrumstalotību, ko rada dalībvalstu atšķirīgās pieejas, vides aizsardzības dimensija ir dominējošā.

2.2. Subsidiaritāte

Lai nodrošinātu augstu vides aizsardzības līmeni, svarīgi ir nodrošināt kopīgu prasību kopumu attiecībā uz granulu apstrādi Savienībā. Tāpat kā visa mikroplastmasa, granulas viegli pārvietojas no vienas ģeogrāfiskās vietas uz citu, un tās var atrast visās vidēs, tai skaitā visattālākajās vietās. Lai gan granulu zudumi parasti koncentrējas vienā ģeogrāfiskā apgabalā (naftas ķīmijas vai polimēru rūpniecības rajonos, loģistikas platformās, piemēram, ostās utt.), tās ir ārkārtīgi mobilas un pēc tam var tikt izkliedētas ar sauszemes virszemes ūdeņiem un okeāna straumēm, kā arī pa gaisu. Vissvarīgākais iemesls rīcībai ES līmenī ir problēmas

¹² Ieteikums 2021/06, kā samazināt plastmasas granulu zudumus jūras vidē (*Recommendation 2021/06 on the reduction of plastic pellet loss into the marine environment*), 2021.

¹³ ES paziņojums, kas sniegts Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmai (*UNEP*), gatavojoties Starpvaldību sarunu komitejas otrajai sesijai par starptautisku juridiski saistošu instrumentu attiecībā uz piesārņotību ar plastmasu (*INC-2*).

pārrobežu raksturs. Ja dalībvalstis rīkotos individuāli, rīcība būtu mazāk rentabla un vides aizsardzības līmenis nebūtu optimāls. Pastāv arī risks, ka tiks izveidoti atšķirīgi savā starpā konkurējoši tiesību akti.

2.3. Proporcionalitāte

Priekšlikumā ierosinātās prasības nepārsniedz to, kas nepieciešams, lai nodrošinātu, ka ekonomikas dalībnieki, kas vada iekārtas, kurās plastmasas granulas tiek apstrādātas apjomā, kas pārsniedz piecas tonnas gadā, kā arī ES un trešo valstu pārvadātāji šādas granulas apstrādā droši un atbildīgi. Tās ir balstītas uz esošajām apstrādes paraugpraksēm, jo īpaši nozares programmu *Operation Clean Sweep*® (OCS) un nesaistošo ieteikumu, ko pieņēmušas Konvencijas par jūras vides aizsardzību Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā (OSPAR) puses. Prasību proporcionalitāte ir nodrošināta, pēc rūpīgas apspriešanās ar ieinteresētajām personām, kur vajadzīgs, ieviešot mazāk stingras prasības MVU. Valstu kompetentās iestādes, kas atbild par nozares atbilstības pārbaudi, atbalstīs sertificētājus, kam būs uzdots veikt sertifikāciju. Šī sistēma nodrošinās augstu juridiskās noteiktības pakāpi un veicinās izpildes pasākumus.

2.4. Juridiskā instrumenta izvēle

Priekšlikums ir atsevišķs juridisks instruments, un ar to negroza spēkā esošos tiesību aktus. Tajā ir noteiktas prasības, kas jāizpilda visā granulu piegādes ķēdē, kā arī noteikumi par atbilstības sistēmu, kuras pamatā ir trešo personu sertifikācija, pašdeklarācija un atbilstības verifikācija, ko veic publiskās iestādes. Ņemot vērā to, ka tā mērķis ir nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni, mainot ekonomikas dalībnieku apstrādes rīcību, regula tiek uzskatīta par vispiemērotāko juridisko instrumentu.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

Ex post izvērtējums netika veikts, jo ES līmenī nav spēkā esošs tiesiskais regulējums attiecībā uz piesārņotību ar plastmasas granulām visā granulu piegādes ķēdē.

3.1. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Komisija apspriedās ar ieinteresētajām personām turpmāk norādītajos pasākumos.

1. No 2022. gada 22. februāra līdz 17. maijam notika sabiedriskā apspriešana par sākotnēji apzinātajiem avotiem, no kuriem pēc pieejamajām ziņām vidē netīši nonāk visvairāk mikroplastmasas, t. i., plastmasas granulām, sintētiskajiem tekstilizstrādājumiem, riepām, krāsām, ģeotekstilu un mazgāšanas līdzekļu kapsulām, ko izmanto veļas un trauku mazgājamās mašīnās. Apspriešanās laikā tika saņemtas 410 atbildes. Visas ieinteresētās personas bija vienprātis **par to, cik bīstams ir mikroplastmasas radītais piesārņojums Savienībā, tā negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību un nepieciešamību rīkoties visos iestāžu līmeņos**. Attiecībā uz granulu zudumiem ieinteresētās personas piekrita, ka **nepareiza to apstrāde ir galvenais faktors**.

2. No 2023. gada janvāra līdz februārim notika otra apspriešanās, kas bija paredzēta MVU, kuri nodarbojas ar granulu apstrādi. Šīs otrās apspriešanās laikā tika saņemtas 330 atbildes. **Lielākā daļa respondentu atbalstīja prasību noteikšanu par obligātām, ja maziem uzņēmumiem prasības ir mazāk stingras**. Tika noteikts, ka vairākas prasības ir pārāk aprūtināšas mikrouzņēmumiem (nodarbinātās mazāk nekā 10 personas) un mazajiem uzņēmumiem (nodarbinātās 10–49 personas), kā arī uzņēmumiem, kuri apstrādā mazāk par

1000 tonnām gadā (vidējā gada tonnāža, ko apstrādā mazie uzņēmumi). MVU neatbalstīja pienākumu veikt ārēju revīziju. No apstrādes paraugpraksēm kā par visdārgāko pasākumu tika atzīta īpaša aprīkojuma un iepakojuma (t. i., gaisnecaurlaidīga, necaurdurama un videi hermētiska) obligāta izmantošana. Visbeidzot, **respondenti norādīja, ka labākais veids, kā viņus atbalstīt, būtu nodrošināt finansiālu atbalstu un standartizētu granulu zudumu mērīšanas metodiku.**

3. No 2021. gada septembra līdz 2023. gada maijam notika semināri un divpusējas sanāksmes, kurās vides NVO pilnībā atbalstīja **obligātās prasības granulu apstrādei ES līmenī, kā arī visaptverošu un pārredzamu sertifikācijas shēmu.** Eiropas plastmasas ražotāju jumta asociācija *PlasticsEurope* piekrita, ka visefektīvākā pieeja granulu zudumu novēršanai ir **obligāta ārējā revīzija un sertifikācija, kas izveidota, balstoties uz OCS, un piemērojama visiem dalībniekiem.** Ražotāji uzskatīja, ka tādu tiesību akta priekšlikumu, ar ko paredz uz *OCS* balstītas granulu zudumu novēršanas sistēmas sertifikāciju, visi dalībnieki ļoti ātri spētu īstenot, jo tas saņemtu atbalstu no pašreizējās nozares iniciatīvas un to nostiprinātu. Eiropas reciklētāju jumta asociācija (*PRE*) atbalstīja **ES mēroga juridiski saistošu instrumentu,** lai vienotajā tirgū nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem dalībniekiem. Eiropas pārstrādātāju jumta asociācija (*EuPC*) norādīja, ka **ierobežotie resursi** ir šķērslis, lai īstenotu apstrādes paraugprakses.

3.2. Ietekmes novērtējums

3.2.1. Problēmas noteikšana un vēlamais rīcībpolitiskais risinājums

Priekšlikuma pamatā ir ietekmes novērtējums (IN), kas pievienots priekšlikumam par granulu zudumu vidē novēršanu. Komisijas Regulējuma kontroles padome (RKP) 2022. gada 18. novembrī vispirms sniedza negatīvu atzinumu ar izsmeļošām piezīmēm. Pēc tam, kad sākotnējais projekts tika būtiski pārskatīts, RKP 2023. gada 12. jūnijā¹⁴ sniedza pozitīvu atzinumu ar atrunām. Ietekmes novērtējuma I pielikumā ir paskaidrots, kā tika ņemtas vērā RKP piezīmes.

IN ir konstatēta šāda problēma: **pašreizējās granulu apstrādes prakses rada zudumus katrā piegādes ķēdes posmā, radot nelabvēlīgu ietekmi uz vidi un iespējamo ietekmi uz cilvēku veselību.** Tika noteikti šādi virzītājspēki:

- **tirgus nepilnības** — cenas neatspoguļo negatīvas eksternalitātes un nepilnīgas informācijas sniegšana tirgus dalībniekiem. **Nepietiekams konkrēts atbalsts un nepietiekama uzmanības pievēršana mazākiem uzņēmumiem,** kam preventīvo pasākumu īstenošana izmaksā dārgi, arī izskaidro, kāpēc tirgus rezultāts nav optimāls,
- **regulējuma nepilnības** — spēkā esošais tiesiskais regulējums (kas attiecas uz ķīmikālijām, jūras piedrazojumu, ūdeni, rūpnieciskajām emisijām, atkritumiem, iepakojumu un darbībām transporta jomā) konkrēti nerisina jautājumu par granulu zudumiem un to drošu un atbildīgu apstrādi visā granulu piegādes ķēdē.

IN tika izvērtēti četri rīcībpolitiski risinājumi šo problēmu un virzītājspēku risināšanai:

- 1. risinājums: obligāta standartizēta granulu zudumu mērīšanas metodika;

¹⁴ SEC.

- 2. risinājums: jaunā ES tiesību aktā noteiktas obligātas prasības ar mērķi nepieļaut un samazināt granulu zudumus, ietverot trīs apakšrisinājumus ar mazāk stingrām prasībām MVU:
  - 2.a: mikrouzņēmumiem;
  - 2.b: mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem;
  - 2.c: mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem;
- 3. risinājums: uzlabots iepakojums granulu loģistikai;
- 4. risinājums: ES mērķrādītājs attiecībā uz granulu zudumu samazināšanu.

Pamatojoties uz izmaksu un ieguvumu analīzi un dažādu apsvērto risinājumu proporcionalitātes, saskanības, lietderības un efektivitātes kvalitatīvu novērtējumu, par vēlamo rīcībpolitisko risinājumu tika ierosināts šādu divu rīcībpolitisko risinājumu apvienojums:

- **1. risinājums — obligāta standartizēta granulu zudumu mērīšanas metodika**, ar ko risina apakšproblēmu “nepilnīga informācija” un palīdz uzlabot informāciju par granulu zudumu apjomu visā granulu piegādes ķēdē. Tas arī atbalstīs *REACH* ierobežojumā ietverto prasību, kas attiecas uz ziņošanu par granulu zudumiem.
- **2.b apakšrisinājums — jaunā ES tiesību aktā noteiktas obligātas prasības ar mazāk stingrām prasībām mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem**, ar ko risina virzītājspēkus “Cenas neatspoguļo eksternalitātes”, “nepilnīga informācija” un “regulējuma nepilnības”. Vairāk pievēršoties prevencijai, tā palīdzēs ekonomiski samērīgi samazināt granulu zudumus līdz līmenim, kas atbilst Komisijas izvirzītajam vispārīgajam mērķrādītājam līdz 2030. gadam par 30 % samazināt mikroplastmasas daudzumu, kas nonāk vidē, kā arī nodrošinās, ka tiek pienācīgi mazināta ietekme uz granulu piegādes ķēdē iesaistītajiem MVU.

Ar 3. risinājumu tiktu radītas diezgan augstas ieguldījumu izmaksas nozarei, un tā izmaksu lietderība būtu zemāka nekā 2. risinājumam. Lai īstenotu 4. risinājumu, vispirms būtu jāizveido veiktspējīga uzraudzības sistēma, kas prasītu laiku. Tā īstenošana būtu sarežģītāka, un tā izmaksas būtu nedaudz augstākas nekā 2. un 2.a–c risinājumam. Savukārt 2.b apakšrisinājumā būtu salīdzinoši liels granulu zudumu samazinājums un izmaksas būtu zemākas nekā 2.a risinājumā, pateicoties mazāk stingrām prasībām mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem. Šajā risinājumā ir vislielāko izmaksu lietderību nodrošina 2. un 2.a–c variants.

3.2.2. Vēlamā rīcībpolitiskā risinājuma ietekme

Turpmāk norādīto ietekmi rada vēlamais rīcībpolitiskais risinājums kopumā, un tādējādi to rada gan 1. risinājuma, gan 2.b apakšrisinājuma noteikumi.

- Obligātas standartizētās mērīšanas metodikas izstrādes paredzamā ietekme

Vēlamais rīcībpolitiskais risinājums paredz standartizētas granulu zudumu mērīšanas metodikas izstrādi un uzliek par pienākumu to izmantot pēc tās izstrādes, lai papildinātu *REACH* ierobežojumā noteikto ziņošanas prasību par vidē nonākušo daudzumu aplēsēm. Minētajā ierobežojumā nav norādīta granulu zudumu mērīšanas metodika.

Ieviešot standartizētu metodiku, vēlamais rīcībpolitiskais risinājums rada vienreizējas izmaksas, kas saistītas ar metodikas izstrādi un testēšanu. Eiropas Standartizācijas

komitejai (*CEN*) šāda procesa īstenošana parasti aizņem 3–4 gadus. Šīs izmaksas varētu segt nozare, vai arī Komisija varētu sniegt atbalstu, veicot īpašu pētījumu. Izstrādājot metodiku, *CEN* ņems vērā nozares veikto darbu šajā jomā.

Paredzams, ka metodikas izstrādes un testēšanas kopējās izmaksas būs no 1 258 000 līdz 3 174 000 EUR. Tā kā metodikas izstrāde būs balstīta uz nozares veikto darbu, paredzams, ka izmaksu aplēse, visticamāk, būs zemākās aplēstās summas apmērā. Ziņošanas izmaksas, kas nozarei radīsies, izmantojot metodiku, jau ir ņemtas vērā *REACH* ierobežojumā. Tas attiecas arī uz izmaksām, kas *ECHA* radīsies, apstrādājot savākto informāciju.

Nodrošinot ekonomikas dalībniekiem vienu standartizētu metodiku, nevis vairākas metodikas, kā varētu notikt citādi, **vēlamais rīcībpolitiskais risinājums tiecas aiztaupīt izmaksas:** 1) ekonomikas dalībniekiem nav katram atsevišķi jāizstrādā metodika, 2) ziņošana *ECHA* ir vienkāršota un 3) ziņojumu kvalitāte ir augstāka, jo, izmantojot vienu metodiku, var salīdzināt datus un, visbeidzot, labāk izprast granulu zudumu apjomus.

Paredzams, ka izmaksu aiztaupījumi būs lielāki nekā izstrādes izmaksas. Šī pieeja ir pilnībā saskaņota ar saistībām, kas formulētas paziņojumā “Labāks regulējums: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus”¹⁵. Lai gan 1. risinājums nenodrošina tiešus granulu zudumu samazinājumus, **standartizēta zudumu mērīšanas metodika nodrošinās, ka ekonomikas dalībnieki un publikās iestādes varēs labāk novērst granulu zudumus, jo ar to tiks uzlabota informācija, ziņošana un uzraudzība attiecībā uz granulu zudumiem.**

- Paredzamā ietekme, ko radīs obligāto prasību un saistītās atbilstības sistēmas ieviešana granulu zudumu novēršanas jomā

Ar vēlamo rīcībpolitisko risinājumu ievieš **obligātas prasības, lai novērstu granulu zudumus vidē visā granulu piegādes ķēdē, tādējādi maksimāli palielinot šādu zudumu samazināšanas iespējas.**

Saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā” nozare sedz izmaksas pasākumiem, kas jāīsteno, lai izpildītu prasības un pierādītu atbilstību, izmantojot trešās personas sertifikāciju vai pašdeklarāciju. Dalībvalstu publiskās iestādes ir atbildīgas par publiska ar atbilstību saistīta reģistra uzturēšanu, bet neatbilstības gadījumā — par korektīvu pasākumu un attiecīgā gadījumā par sodu piemērošanu.

Nosakot obligātas prasības, kas balstītas uz nozares veikto darbu granulu zudumu novēršanas, ierobežošanas un savākšanas jomā, un ieviešot pienākumu pierādīt atbilstību, nozarei tiek radītas **tiešas atbilstības nodrošināšanas izmaksas. Paredzams, ka mazāk stingras prasības mazākiem uzņēmumiem (mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem) mazinās ietekmi uz šiem uzņēmumiem.** Paredzams, ka 2.b apakšrisinājuma īstenošanas neto izmaksas kopumā būs 376–491 miljons EUR gadā.

Runājot par valsts kompetento iestāžu administratīvajām un izpildes izmaksām, tās ir saistītas ar publiska reģistra izveidi un uzturēšanu, atbilstības pārbaudi, sūdzību izskatīšanas mehānismiem un tiesu iestāžu pieejamību, kā arī ziņošanu Komisijai reizi trijos gados par šīs regulas īstenošanu. Kopumā paredzams, ka dalībvalstu izmaksas pirmajā gadā būs 313 000 EUR un pēc tam 125 000 EUR gadā kopā visā ES. Šīs izmaksas katrā dalībvalstī atšķirsies, jo lielākās dalībvalstīs tās būs lielākas, bet mazākās — mazākas.

¹⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Labāks regulējums: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus*”.

Tā kā šis risinājums var palielināt plastmasas izejvielu izmaksas, **plašu sabiedrību var ietekmēt plastmasas preču izmaksu pieaugums**. Tomēr izmaksu pieaugums, ja tāds būs, visticamāk, būs neliels, jo apstrādes paraugprakses īstenošanas izmaksas ir nelielas salīdzinājumā ar nozares apgrozījumu. Tāpēc ir sagaidāms, ka ražotāji absorbēs tik nelielu ražošanas izmaksu pieaugumu, atstājot patērētājus neskartus.

Ievērojami tiks samazināti granulu zudumi vidē, tādējādi tiks samazināta piesārņotība ar mikroplastmasu un saglabātas ekosistēmas un biodaudzveidība. Tas ir arī **piesardzības pasākums, ar ko novērš iespējamo ietekmi uz cilvēku veselību.** Paredzams, ka granulu zudumi samazināsies no 25 142 tonnām gadā līdz 140 621 tonnai gadā. Tādējādi sagaidāms, ka vēlamais rīcībpolitiskais risinājums palīdzēs sasniegt aptuveni 1/4 no 30 % samazinājuma mērķrādītāja, ko Komisija noteikusi attiecībā uz mikroplastmasu.

Citi ieguvumi ir, ka tiek nodrošināti **vienlīdzīgi konkurences apstākļi ekonomikas dalībniekiem**, garantējot, ka tādu uzņēmumu stāvokli, kuri piemēro samazināšanas pasākumus, nepasliktinās to uzņēmumu konkurence, kuri nepiemēro pašreizējā brīvprātīgajā sistēmā paredzētos pasākumus. Uzņēmumiem, kam pieder granulas, ieguvumi ietver **aplēsto ekonomisko ieguvumu 25 līdz 141 miljona EUR apmērā** saistībā ar granulu daudzumu, kas netiks zaudēts vidē.

Paredzams, ka granulu zudumu samazināšana izraisīs skartajās teritorijās **pozitīvas ekonomiskās ietekmes domino efektu dažās nozarēs**, piemēram, komerciālās zvejas, lauksaimniecības, tūrisma un atpūtas nozarē. Granulu zudumi mazākos daudzumos nonāktu jūras vidē un līdz ar to mazāk tiktu ietekmētas jūras sugas, tai skaitā ekonomiski nozīmīgas sugas, piemēram, austeres un jūrasasaris. Tāpat arī granulu zudumi mazākos daudzumos nonāktu iekārtu notekūdeņos un notekūdeņu dūņās, kas rodas pēc notekūdeņu attīrīšanas, tādējādi arī granulu zudumi mazākos daudzumos nonāktu augsnē pēc dūņu iestrādāšanas lauksaimniecības zemēs, kur tas tiek darīts.

Vēlamais rīcībpolitiskais risinājums palīdz radīt jaunas darbvietas, jo paredzams, ka, īstenojot apstrādes paraugpraksi, būs vajadzīgi **papildu darbinieki** (3858 pilnslodzes ekvivalenti). Tas arī palīdz **novērst noteiktas izmaksas sabiedrībai**, piemēram, izmaksas, kas saistītas ar savākšanas un sanācijas pasākumiem, kurus veic vietējās kopienas skartajās teritorijās. Šīs darbības parasti ir sarežģītas, jo tām ir vajadzīgi tehnoloģiskie, cilvēku un finanšu resursi.

Vēlamais rīcībpolitiskais risinājums atbilst klimatneitralitātes mērķiem, kas izklāstīti Eiropas Klimata aktā, kā arī Savienības 2030. un 2050. gada mērķrādītājiem. Tā būtiskākais ieguldījums klimata pārmaiņu mazināšanā ir tā spēja novērst plastmasas granulu izkliedi vidē. Paredzams, ka, novēršot plastmasas granulu radīto piesārņojumu tā izcelsmes vietā, samazināsies siltumnīcefekta gāzu emisijas, jo būs nepieciešams mazāks plastmasas ražošanas apjoms. Turklāt var būt pozitīva netieša ietekme uz planktona augšanu, kas savukārt veicinās oglekļa sekvēstāciju.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Ieviešot vienu mērīšanas metodiku un vienu prasību kopumu granulu zudumu novēršanai, vēlamais rīcībpolitiskais risinājums palīdz samazināt juridiskās sadrumstalotības risku, tādējādi palielinot juridisko noteiktību un stiprinot iekšējā tirgus darbību. Paredzams, ka tas savukārt radīs zināmus izmaksu aiztaupījumus uzņēmumiem un valstu kompetentajām iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu un izpildi.

Vēlamajā rīcībpolitiskajā risinājumā ir paredzēta **atkāpe uzņēmumiem, kas ražo un apstrādā granulas apjomā, kas mazāks par piecām tonnām**, lai izvairītos no apjomīgiem ieguldījumiem, kuri granulu zudumu samazināšanas ziņā rada ļoti ierobežotus vidiskus ieguvumus. Turklāt, atbildot uz 2023. gada apspriešanos, kuras mērķauditorija bija MVU, kas

apstrādā granulas, **ir paredzēts, ka mazāk stingras prasības mazākiem uzņēmumiem (mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem) samazinās šiem uzņēmumiem tiešās atbilstības nodrošināšanas izmaksas** (piemēram, uzņēmumi var ņemt vērā iekārtas veidu un lielumu, kā arī tā darbību apjomu, un tiem nav uzlikts pienākums ieguldīt dārgākās iekārtās, piemēram, notekūdeņu attīrīšanas sistēmās). Turklāt Komisijai un dalībvalstīm būtu jāsniedz tehniskais un finansiālais atbalsts mazākajiem uzņēmumiem (mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem), piemēram, MVU piemēroti **norādījumi un mācību materiāli** un rīki.

Vēlamajā rīcībpolitiskajā risinājumā ir iekļauti noteikumi par tādas informācijas, tai skaitā no sertifikācijas, iesniegšanu, kas sagatavota gan fiziskajā, gan digitālajā vidē, un tādējādi tā ir uzskatāma par digitālai lietošanai gatavu.

Vēlamajam rīcībpolitiskajam risinājumam, visticamāk, būs tikai neliela negatīva ietekme uz ES plastmasas nozares konkurētspēju, jo aplēstās izmaksas veido tikai ļoti nelielu daļu no tās apgrozījuma (aptuveni 0,13 %).

Ir novērtēts, ka administratīvās izmaksas (tādu sistēmu izveide uzņēmumos, kas nepieciešamas, lai ziņotu par granulu zudumiem, iekšējie novērtējumi un sertifikācija, valsts iestāžu informēšana par sertifikāciju), ko vēlamais rīcībpolitiskais risinājums rada uzņēmumiem, būs 44 miljonu EUR apmērā. Aprēķināts, ka saistītās pielāgošanās izmaksas (mērīšanas standarta izstrāde un piemērošana, darbību un procedūru pielāgošana jaunajām prasībām, granulu zudumu samazināšanas pasākumu īstenošana) uzņēmumiem būs 332–447 miljonu EUR apmērā. Varētu būt arī citas nelielas pielāgošanās izmaksas, jo granulu cenu pieaugums varētu tikt pārnests uz pakārtotajiem lietotājiem un galu galā uz iedzīvotājiem, jo pieaugtu plastmasas izstrādājumu cenas.

Priekšlikums atspoguļo vēlamā rīcībpolitisko risinājumu, kā aprakstīts iepriekš, gan attiecībā uz obligātajām prasībām, gan ar to saistīto atbilstības sistēmu. Lai vēl vairāk mazinātu MVU tiešās atbilstības nodrošināšanas izmaksas, priekšlikumā ir iekļautas papildu prasības, kas ir mazāk stingras salīdzinājumā ar tām, kuras ietvertas vēlamajā rīcībpolitiskajā risinājumā. Šīs mazāk stingrās papildu prasības ir aprakstītas turpmāk 6.2. iedaļā. Konkrētāk, mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem, kā arī iekārtām, kurās plastmasas granulas apstrādā tādā daudzumā, kas mazāks par 1000 tonnām gadā, būs jāiesniedz pašdeklarācija, nevis jāsertificējas, lai pierādītu atbilstību. Šie papildu pasākumi nodrošinās vēlamā rīcībpolitiskā risinājuma radīto administratīvo izmaksu papildu samazinājumu par 24,6 miljoniem EUR (no 44 miljoniem EUR uz 19,4 miljoniem EUR) un atbilstības nodrošināšanas izmaksu papildu samazinājumu par 16,9 miljoniem EUR (proti, 332–447 miljoni EUR samazinātos līdz 315–430 miljoniem EUR). Izmaksu papildu samazinājuma summa 41,5 miljonu EUR apmērā būtu aptuveni 10 % no kopējām neto izmaksām, kas aprēķinātas vēlamajam rīcībpolitiskajam risinājumam (proti, 376–491 miljons EUR samazinātos līdz 334–450 miljoniem EUR). Mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem papildu samazinājums ir līdzvērtīgs gandrīz 15 % no neto izmaksām.

Ir grūti aplēst šo mazāk stingro papildu prasību ietekmi uz granulu zudumu samazināšanu. Iespējams, ka mazāk stingro papildu prasību dēļ granulu zudumi palielinātos. Ja pieņemam, ka granulu zudumi pieaugtu par 10 %, tad šīs mazāk stingrās papildu prasības salīdzinājumā ar vēlamā rīcībpolitiskā risinājuma prasībām granulu zudumu samazinājumu samazinātu par aptuveni 2500–14 000 t gadā.

- **Pamattiesības**

Šis vēlamais rīcībpolitiskais risinājums ir saskaņā ar Pamattiesību hartas 37. pantu, saskaņā ar kuru ES jānodrošina augsts vides aizsardzības līmenis un vides kvalitāte.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Lai īstenotu priekšlikumu, nav nepieciešami jauni vai būtiski budžeta piešķirumi. Lai atbalstītu MVU atbilstību prasībām, var tikt aktivizētas konsultāciju iniciatīvas, ko nodrošina konsultāciju centrs *InvestEU*, kā arī sadarbībā ar Eiropas Biznesa atbalsta tīklu. Komisija ņems vērā vajadzību pēc atbalsta pakalpojumiem un pētījumiem.

5. CITI ELEMENTI

Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība

Dalībvalstīm ik pēc trijiem gadiem jāsniedz Komisijai dati par paziņojumiem, kurus par izdotajiem sertifikātiem sagatavojuši sertificētāji. Turklāt, lai labāk sekotu līdzi, kā norit virzība uz Komisijas vispārējo 2030. gadam izvirzīto 30 % samazinājuma mērķrādītāju, ir vajadzīga kopīgi apstiprināta aplēse par kopējiem granulu zudumiem. Ir sagatavota sākotnējā aplēse pievienotajam IN, tomēr ir jāturpina darbs, lai to turpmākajos gados paplašinātu. To uzlabos standartizētā mērīšanas metodika un *REACH* ziņošanas prasība. Ieinteresētās personas lielākoties piekrist sistēmai, kas paredzēta, lai uzraudzītu zudumus un ziņotu par tiem.

6. KONKRĒTU PRIEKŠLIKUMA NOTEIKUMU SĪKĀKS SKAIDROJUMS

6.1. Priekšlikuma mērķis un darbības joma

Regulas priekšlikuma 1. pantā ir noteikts regulas priekšmets, t. i., pienākumi apstrādāt plastmasas granulas visos piegādes ķēdes posmos tā, lai nepieļautu to zudumus. Regulas 1. pantā ir noteikta arī darbības joma, t. i., visi ekonomikas dalībnieki, kuri Savienībā apstrādā plastmasas granulas daudzumā, kas pārsniedz piecas tonnas gadā, un ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji, kuri pārvadā plastmasas granulas Savienībā.

6.2. Vispārīgie pienākumi un prasības

Neatkarīgi no šajā regulā izklāstītajām apstrādes prasībām, kas jāizpilda 18 mēnešu laikā pēc regulas stāšanās spēkā, 3. pantā ir noteikts ekonomikas dalībniekiem, ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem vispārīgs pienākums nepieļaut zudumus. Šo pienākumu piemēro no regulas spēkā stāšanās brīža. Turklāt, lai valstu kompetentās iestādes varētu efektīvi veikt atbilstības pārbaudes, ekonomikas dalībniekiem un ES pārvadātājiem tās ir jāinformē par savām darbībām, kas saistītas ar plastmasas granulu apstrādi. Regulas 4. pantā ir noteikts, ka visiem ekonomikas dalībniekiem, ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem ir jāpanāk šajā regulā noteikto prasību izpilde 18 mēnešu laikā pēc tās stāšanās spēkā. Tajā arī noteikts, ka tiem jāveic darbības šādā prioritārā secībā: preventīvās darbības, kas nepieciešamas, lai nepieļautu plastmasas granulu izbirumus no primārās tvertnes; izbirušo granulu ierobežošana, lai nodrošinātu, ka tās nekļūst par zudumiem vidē, un pēdējā darbība ir savākšana pēc izbiruma vai zuduma gadījuma.

Regulas 5. pantā ir sīki izklāstītas prasības, kas jāizpilda. Tās ir balstītas uz nozares programmu *Operation Clean Sweep® (OCS)* un nesaistošo ieteikumu, ko pieņēmušas Konvencijas par jūras vides aizsardzību Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā (*OSPAR*)¹⁶ puses. Prasības ir šādas:

¹⁶ Padomes Lēmums 98/249/EK (1997. gada 7. oktobris) attiecībā uz Konvencijas par Ziemeļaustrumatlantijas jūras vides aizsardzību noslēgšanu (OV L 104, 3.4.1998., 1.–1. lpp.).

- (1) ekonomikas dalībniekiem, kas ekspluatē iekārtas, kurās apstrādā plastmasas granulas, — izstrādāt, īstenot un pastāvīgi atjaunināt riska novērtēšanas plānu saskaņā ar I pielikumu;
- (2) ekonomikas dalībniekiem, kas ekspluatē iekārtas, kurās apstrādā plastmasas granulas, — nosūtīt kompetentajām iestādēm savus riska novērtēšanas plānus kopā ar atbilstības pašdeklarāciju, kas izdota saskaņā ar II pielikumā sniegto veidlapas paraugu;
- (3) ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem — īstenot konkrētas darbības saskaņā ar III pielikumu;
- (4) iekārtām un ES pārvadātājiem — apmācīt savus darbiniekus;
- (5) iekārtām un ES pārvadātājiem — uzraudzīt un veikt uzskaiti attiecībā uz savām attiecīgajām īstenošanas darbībām, tai skaitā attiecīgā gadījumā pieņemt korektīvus pasākumus, un aplēsēm par granulu zudumiem, kā arī novērst būtiskus ar plastmasas granulām saistītus incidentus un avārijas;
- (6) ekonomikas dalībniekiem, kuri ir vidējie un lielie uzņēmumi, kas ekspluatē iekārtas, kurās apstrādā plastmasas granulas daudzumos, kas pārsniedz 1000 tonnas gadā, — veikt ikgadēju iekšējo novērtējumu kopā ar papildu pasākumiem, kuri ietverti riska novērtēšanas plānā saskaņā ar 1. pielikumu;
- (7) ekonomikas dalībniekiem, kuri ir vidējie un lielie uzņēmumi, kas ekspluatē iekārtas, kurās apstrādā plastmasas granulas daudzumos, kas pārsniedz 1000 tonnas gadā, — saņemt sertifikātu saskaņā ar 3. pielikumā sniegto veidlapas paraugu.

Lai vēl vairāk mazinātu ietekmi uz MVU, priekšlikumā ir iekļautas papildu prasības, kas ir mazāk stingras salīdzinājumā ar tām, kuras jau ietvertas vēlamajā rīcībpolitiskajā risinājumā. Attiecībā uz mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem, kā arī iekārtām, kurās apstrādā plastmasas granulas daudzumā, kas mazāks par 1000 tonnām gadā, šīs prasības ir šādas:

- nav pienākuma saņemt trešās personas sertifikāciju, bet gan jāveic atbilstības pašdeklarācija, kā arī garāks pašdeklarācijas derīguma termiņš (pieci gadi),
- nav pienākuma veikt iekšējus novērtējumus,
- nav pienākuma izskatīt atbilstības novērtējumus oficiālās vadības sanāksmēs un
- nav pienākuma izveidot izpratnes veicināšanas un apmācības programmu.

Regulas 4. pantā ir noteikts, ka visiem ekonomikas dalībniekiem, ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem ir jāpanāk šajā regulā noteikto prasību izpilde 18 mēnešu laikā pēc tās stāšanās spēkā. Tajā arī noteikts, ka tiem jāveic darbības šādā prioritārā secībā: preventīvās darbības, kas nepieciešamas, lai nepieļautu plastmasas granulu izbirumus no primārās tvertnes; izbirušo granulu ierobežošana, lai nodrošinātu, ka tās nekļūst par zudumiem vidē, un pēdējā darbība ir savākšana pēc izbiruma vai zuduma gadījuma.

Ekonomikas dalībniekiem, kuri ir vidējie uzņēmumi, kas ekspluatē iekārtas, kurās apstrādā plastmasas granulas daudzumos, kas pārsniedz 1000 tonnas gadā, piemēro šādas mazāk stingras prasības:

- sertifikācija ar ilgāku pārejas periodu nekā lielajiem uzņēmumiem pirms pirmās sertifikācijas (36 mēneši, nevis 24 mēneši) un garāks sertifikāta derīguma termiņš (četri gadi, nevis trīs gadi).

Tāpat arī īpašas prasības attiecinā uz pārvaldātājiem un trešo valstu pārvaldātājiem, kas pārvaldā plastmasas granulas, ņemot vērā to ar granulām saistīto darbību specifiku.

6.3. Atbilstības sistēma

Regulas 5. pantā ir sīki izklāstīti pienākumi attiecībā uz sertifikāciju, kas jāveic objekta līmenī, lai atvieglotu valstu kompetentajām iestādēm atbilstības pārbaūžu veikšanu. Sertifikāciju (pēc kuras tiek izdoti atbilstības sertifikāti, kā aprakstīts 5. pantā) ievieš pakāpeniski noteiktā laikposmā. II pielikumā ir noteikts atbilstības sertifikāta formāts. Sertificētājiem jābūt fiziskai vai juridiskai personai vai šādu personu apvienībai vai grupai, kas ir saņēmusi licenci verificācijas un validācijas veikšanai saskaņā ar *EMAS* regulu, vai oficiāli akreditētām struktūrām, kuras neatrodas interešu konfliktā un kurām ir vajadzīgā kompetence, aprīkojums un infrastruktūra. Regulas 7. pantā ir noteiktas prasības, kuras sertifikētājiem jāizpilda, lai dalībvalstis tos akreditētu. Novērtējot atbilstību, sertifikētājiem ir jāizmanto izlases veida pārbaudes. Kad sertifikētāji ir izdevuši sertifikātu, tiem par to ir jāpaziņo kompetentajai iestādei, kurai jāuztur attiecīgs reģistrs. Pārredzamības nolūkā šādam reģistram jābūt publiski pieejamam tīmekļa vietnē.

Saskaņā ar 6. pantu ekonomikas dalībnieki, kas ir reģistrēti Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*), tiks uzskatīti par atbilstīgiem un tāpēc tiks atbrīvoti no pienākuma saņemt sertifikātu un paziņot par riska novērtēšanas plāna atjaunošanu, kā arī atbilstības pašdeklarācijas saskaņā ar šo regulu.

Attiecīgos gadījumos ekonomikas dalībniekiem ir jāpaziņo kompetentajai iestādei par savām atbilstības deklarācijām. Kompetentajām iestādēm jāuztur attiecīgs reģistrs, kam pārredzamības nolūkā jābūt publiski pieejamam tīmekļa vietnē.

6.4. Izpildes noteikumi

Regulas 8. pantā ir noteikts, ka valstu kompetentajām iestādēm ir pienākums pārbaudīt ekonomikas dalībnieku, pārvaldātāju un trešo valstu pārvaldātāju atbilstību regulas prasībām un noteikumiem. Tām ir jāveic vidiskuma inspekcijas vai citas pārbaudes, ņemot vērā sertifikētāju un ekonomikas dalībnieku nosūtīto informāciju (pašdeklarācijas, riska novērtēšanas plānus), kā arī jāizskata sūdzības, ko iesniegušas fiziskas vai juridiskas personas vai organizācijas saskaņā ar 14. pantu. Regulas 8. pantā ir noteikti arī dalībvalstu ziņošanas pienākumi, proti, reizi trijos gados iesniegt Komisijai ziņojumu par šīs regulas īstenošanu.

Ar 4. pantu valsts kompetentajām iestādēm piešķir tiesības pieprasīt ekonomikas dalībniekiem īstenot papildu pasākumus, ja plānā noteiktie un īstenotie pasākumi netiek uzskatīti par pietiekamiem. Ar 9. pantu tās tiek pilnvarotas smagu incidentu un avāriju gadījumā pieprasīt ekonomikas dalībniekiem, ES pārvaldātājiem un trešo valstu pārvaldātājiem veikt attiecīgus sekojumpsākumus. Regulas 10. pantā ir noteikts, ka gadījumā, kurā neatbilstība rada tūlītēju apdraudējumu cilvēku veselībai vai rada būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, kompetentajām iestādēm vajadzētu būt iespējai izdot rīkojumu par darbību apturēšanu. Izmeklēšanas un izpildes pilnvaras ir noteiktas 11. pantā. Attiecībā uz pārkāpumiem 15. pantā ir noteikta virkne pienākumu, kas dalībvalstīm jāievēro, nosakot sodu režīmu.

Regulas 16. panta par kaitējuma kompensāciju mērķis ir nodrošināt, ka gadījumos, kuros pilnībā vai daļēji šīs regulas pārkāpuma dēļ radies kaitējums veselībai, attiecīgā sabiedrības daļa var pieprasīt un saņemt zaudējumu atlīdzinājumu par šo kaitējumu no fiziskām vai

juridiskām personām, kas ir atbildīgas par pārkāpumu, un attiecīgā gadījumā no attiecīgajām kompetentajām iestādēm.

Direktīvas 17. pantā ir aplūkota deleģēto pilnvaru īstenošana. Regulas 18. pantā ir ietverti noteikumi par deleģēto aktu pieņemšanu.

6.5. Palīdzības sniegšana MVU

Ar 12. pantu nodrošina tādu iniciatīvu īstenošanu, kas palīdz granulu piegādes ķēdē iesaistītajiem MVU īstenot regulu. Konkrētāk, Komisija nosaka, ka jāizstrādā izpratnes veicināšanas un mācību materiāli par šajā regulā noteikto prasību pareizu izpildi. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šiem uzņēmumiem ir piekļuve informācijai un palīdzībai, kas attiecas uz atbilstības šai regulai nodrošināšanu. Neskarot piemērojamos valsts atbalsta noteikumus, dalībvalstis palīdzību var sniegt kā: finansiālu atbalstu, piekļuvi finansējumam, specializētu vadības un personāla apmācību, un organizatorisku un tehnisku palīdzību.

6.6. Standartizēta metodika

Lai gan plastmasas granulu zudumi ir vērā ņemami, tie netiek regulāri mērīti. *REACH* ziņošanas prasība attiecībā uz ikgadējām granulu zudumu aplēsēm palīdzēs palielināt informāciju par granulu zudumiem. Tomēr tā nesniedz granulu zudumu mērīšanas metodiku. Ar 13. pantu nosaka, ka Komisija pieprasa Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt standartu, saskaņā ar kuru aplēst vidē nonākušos granulu zudumus.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA**par plastmasas granulu zudumu novēršanu nolūkā samazināt piesārņotību ar mikroplastmasu**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁷,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu¹⁸,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Mikroplastmasa ir visuresoša, noturīga un tai ir pārrobežu aspekts. Tā ir kaitīga videi un potenciāli kaitīga cilvēka veselībai. Mikroplastmasa viegli pārvietojas pa gaisu, sauszemes virszemes ūdeņiem un okeāna strauvēņiem, un tās mobilitāte ir problēmu pastiprinošs faktors. Tā ir sastopama augsnē (arī lauksaimniecības zemēs), ezeros, upēs, grīvās, pludmalēs, lagūnās, jūrās, okeānos un reiz neskartos attālos reģionos, un tās klātbūtne augsnē var ietekmēt augsnes īpašības un izraisīt augsnes izmaiņas, kas negatīvi ietekmē dažu augu augšanu. Mikroplastmasas ietekme uz jūras vidi ir plaši dokumentēta. Kad mikroplastmasa ir nonākusi jūras vidē, to ir gandrīz neiespējami savākt, un ir zināms, ka to ēd dažādi organismi un dzīvnieki un ka tā kaitē biodaudzveidībai un ekosistēmām. Ir izmērīts, ka plastmasas granulas ūdensvidē paliek desmitiem gadu vai pat ilgāk, un, ja plastmasas granulas apēd jūras savvaļas dzīvnieki — parasti tie ir jūras putni un jūras bruņurupuči —, tās var nodarīt fizisku kaitējumu vai izraisīt nāvi. Mikroplastmasa kā papildu avots turklāt veicina klimata pārmaiņas gan siltumnīcefekta gāzu emisiju, gan ekosistēmu noslodzes ziņā. Neatņemama problēmas daļa ir mikroplastmasas spēja būt adsorbētu toksikantu vai patogēnisku mikroorganismu nesējai. Uz cilvēkiem mikroplastmasa kaitīgi iedarbojas caur gaisu un pārtiku. Pieaugošā izpratne par mikroplastmasas klātbūtni pārtikas aprītē var mazināt patērētāju uzticēšanos un izraisīt ekonomiskas sekas. Skartajās teritorijās var būt negatīva ekonomiskā ietekme uz tādām darbībām kā komerciālā zveja un lauksaimniecība, kā arī atpūta un tūrisms.
- (2) Komisijas Galveno zinātnisko padomdevēju grupa savā atzinumā “Mikroplastmasas piesārņojuma radītie draudi videi un veselībai” puda viedokli, ka “ir nopietns pamats bažām un piesardzības pasākumiem”¹⁹.

¹⁷ OV C (...), (...), (...). lpp. .

¹⁸ OV C (...), (...), (...). lpp. .

- (3) Plastmasas granulu zudumi ir Savienībā trešais lielākais vidē netīši nonākušās mikroplastmasas avots, un to cēlonis ir sliktas manipulāciju prakse visos piegādes ķēdes posmos, arī ražošanā, pārstrādē, izplatīšanā, transportēšanā, arī pa jūru, un citās loģistikas operācijās. Tāpēc, lai nodrošinātu, ka ekonomikas aktori, kas rīkojas ar plastmasas granulām, apņemas nepieļaut zudumus, ir jāizmanto piegādes ķēdes pieeja. Kopš 2015. gada Eiropas plastmasas rūpniecība ir brīvprātīgas apņemšanās formā pakāpeniski pieņēmusi starptautisko programmu *Operation Clean Sweep*® (*OCS*). Saskaņā ar šo programmu katrs uzņēmums, kas ražo granulas vai ar tām rīkojas, atzīst, ka ir svarīgi, lai granulu zudumu nebūtu, un apņemas īstenot paraugprakses. Lai gan *OCS* parakstītāji šādas prakses pārsvarā izprot labi, tās netiek īstenotas visaptveroši. Plastmasas rūpniecībā programmas īstenošana joprojām ir zemā līmenī.
- (4) Ietekme uz vidi un, iespējams, arī cilvēka veselību, kādu atstāj piesārņojums ar mikroplastmasu, ir raisījusi bažas lielākajā daļā pasaules. Dažas dalībvalstis ir jau pieņēmušas vai ierosinājušas īpašus pasākumus. Tomēr valstu noteikto ierobežojumu dažādība varētu apgrūtināt iekšējā tirgus darbību.
- (5) Cenšoties novērst piesārņojumu ar plastmasu, Komisija 2018. gada janvārī pieņēma paziņojumu ar nosaukumu “Eiropas stratēģija attiecībā uz plastmasu”²⁰, kurā tā atzina mikroplastmasas radītos riskus un aicināja pieņemt inovatīvus risinājumus, kas vērsti uz dažādiem mikroplastmasas avotiem. Šī apņemšanās tika atjaunota, 2019. gada decembrī pieņemot paziņojumu par Eiropas zaļo kursu, 2020. gada martā — jauno Aprites ekonomikas rīcības plānu²¹ un 2021. gada maijā — Nulles piesārņojuma rīcības plānu²². Pēdējā no minētajiem dokumentiem viens no 2030. gada mērķrādītājiem paredz vidē nonākušās mikroplastmasas daudzumu samazināt par 30 %.
- (6) Komisijas Regula (ES) 2023/2055²³ piesārņojumam ar mikroplastmasu pievēršas ar ierobežojumu tirgū laist mikroplastmasu, kas produktiem pievienota ar nolūku (“ierobežojums”), jo ievērojamu piesārņojumu ar mikroplastmasu rada sintētisko polimēru mikrodaļiņu izmantojums vai nu atsevišķi, vai ar nolūku produktos, un piesārņojums rada nepieņemamu risku videi.
- (7) Konvencijas par jūras vides aizsardzību Atlantijas okeāna Ziemeļaustrumu daļā (*OSPAR*) puses 2021. gadā pieņēma nesaistošo Ieteikumu 2021/06²⁴, kā samazināt plastmasas granulu zudumus jūras vidē, veicinot rezultatīvu un konsekventu granulu zudumu novēršanas standartu un sertifikācijas shēmu savlaicīgu izstrādi un īstenošanu visā plastmasas piegādes ķēdē. Pasākumus, ar kuriem minimalizē risku, kas saistīts ar plastmasas granulu pārvadāšanu pa jūru, izskata Starptautiskā Jūrniecības organizācija.
- (8) Savienības paziņojumā, kas sniegts Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmai (*UNEP*), gatavojoties Starpvaldību sarunu komitejas otrajai sesijai par starptautisku juridiski saistošu instrumentu attiecībā uz piesārņotību ar plastmasu

¹⁹ Zinātniskais atzinums “Mikroplastmasas piesārņojuma radītie draudi videi un veselībai” ([Scientific opinion on the environmental and health risks of microplastic pollution](#)), 2019. gada aprīlis.

²⁰ COM(2018) 28 final.

²¹ COM(2020) 98 final, 2020.

²² COM(2021) 400 final.

²³ Komisijas Regula (ES) 2023/2055 (2023. gada 25. septembris), ar ko attiecībā uz sintētisko polimēru mikrodaļiņām groza XVII pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1907/2006, kura attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) (OV L 238, 27.9.2023., 67. lpp.).

²⁴ [OSPAR Ieteikums 2021/06, kā samazināt plastmasas granulu zudumus jūras vidē.](#)

(INC-2)²⁵, Savienība un tās dalībvalstis uzsvēra, ka gaidāmajā instrumentā ir jāiekļauj pasākumi, kas samazinātu netīšu mikroplastmasas nonākšanu vidē.

- (9) Neraugoties uz Savienības tiesību aktiem par atkritumu rašanās novēršanu, piesārņojumu, jūras piedrazojumu un ķīmikālijām, nav īpašu Savienības noteikumu, kas visā piegādes ķēdē novērstu granulu zudumus, kas rada piesārņojumu ar mikroplastmasu. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK²⁶ nosaka atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipus un dalībvalstīm uzliek vispārīgus pienākumus veikt atkritumu rašanās novēršanas pasākumus. Minētie vispārīgie pienākumi būtu jāpapildina, pievēršoties konkrētiem aspektiem un prasībām ar plastmasas granulām rīkoties uzmanīgi, lai izvairītos no tā, ka tās kļūst par atkritumiem.
- (10) Lai gan polimērisku materiālu ražošana rūpnieciskā mērogā ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/75/ES²⁷ darbības jomā, minētā direktīva neattiecas uz citām darbībām, piemēram, granulu pārveidošanu, transportēšanu vai uzglabāšanu, ko parasti veic mazi un vidēji uzņēmumi. Turklāt 2007. gada augusta atsauces dokumentā par polimēru ražošanas labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem²⁸, kas izveidots saskaņā ar Padomes Direktīvu 96/61/EK²⁹ par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli, tieši granulu zudumu jautājums risināts nav.
- (11) Mikrodrāzas, arī mikroplastmasas, ietekme uz piekrastes un jūras vidi monitorējama un novērtējama saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/56/EK³⁰. Tiek atjaunināti pirmie norādījumi par jūras piedrazojuma monitoringu, orientējoties uz saskaņotām metodikām, cita starpā ar mērķi monitorēt plastmasas granulu klātbūtni un izplatību gar piekrasti. Tomēr Direktīvā 2008/56/EK nav iekļautas konkrētas prasības attiecībā uz granulu zudumu novēršanu vai samazināšanu avotā.
- (12) Komisijas Regula (ES) 2023/2055 attiecas uz tādu sintētisko polimēru mikrodaļiņu zudumiem, ko izmanto rūpnieciskos objektos, t. i., uz plastmasas granulu zudumiem, kurus ir iespējams novērst. Šajā sakarā ir ieviesta prasība ik gadu ziņot par aplēsto mikroplastmasas daudzumu, kas nonāk vidē. Lai gan zudumu aplēšanas metodikas trūkst, šī prasība dos vairāk informācijas par granulu zudumiem un uzlabos tās informācijas kvalitāti, kas savākta, lai novērtētu ar šo mikroplastmasu saistītos nākotnes riskus.
- (13) Lai nodrošinātu, ka darbības ar plastmasas granulām visos piegādes ķēdes posmos notiek droši un atbildīgi tā, lai nepieļautu to zudumus vidē, ir jānosaka prasības, kas piemērojamas darbībām ar plastmasas granulām visā piegādes ķēdē — ražošanā, pamatkoncentrātu sagatavošanā un kompaundēšanā, pārveidošanā, atkritumu

²⁵ UNEP, [ES pirmssesijas paziņojums](#), kas sniegts pirms Starpvaldību sarunu komitejas otrās sesijas par starptautisku juridiski saistošu instrumentu attiecībā uz piesārņotību ar plastmasu, 2023.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

²⁸ https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/pol_bref_0807.pdf.

²⁹ Padomes Direktīva 96/61/EK (1996. gada 24. septembris) par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV L 257, 10.10.1996., 26. lpp.).

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (Jūras stratēģijas pamatdirektīva) (OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp.).

apsaimniekošanā, arī reciklēšanā, izplatīšanā, pārpakošanā, transportēšanā, glabāšanā un tvertņu tīrīšanā tīrīšanas stacijās.

- (14) Šādās prasībās būtu jāņem vērā starptautiskā līmenī ieteiktās manipulāciju paraugprakses, kā arī prasības, kuras attiecībā uz darbībām ar plastmasas granulām jau noteikusi Savienības nozare.
- (15) Ekonomikas dalībniekiem, ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem prasības attiecībā uz darbībām ar plastmasas granulām būtu jāievēro, ievērojot darbību prioritātes secību, kuras virsmērķis ir nepieļaut granulu nonākšanu vidē. Tāpēc pirmais solis ir nepieļaut plastmasas granulu izbiršanu no primārās tvertnes rutīnveida darbību laikā, tādējādi izbirumu risku samazinot līdz zemākajam iespējamajam līmenim, cita starpā izvairoties no nevajadzīgām darbībām (piemēram, samazinot pārkraušanas punktu skaitu) un izmantojot nepārduramu iepakojumu; šim solim seko izbirušo granulu ierobežošana, kas nodrošina, ka izbirumi nekļūst par zudumiem vidē; pēdējais solis ir savākšana pēc izbiruma vai zuduma.
- (16) Lai gan mērķis nepieļaut plastmasas granulu zudumus vidē attiecas uz visiem ekonomikas dalībniekiem, ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem, mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu pienākumi būtu jāpielāgo tā, lai tiem slogu mazinātu.
- (17) Lai varētu izsekot, ar kādām plastmasas granulām katrā dalībvalstī notiek darbības un kādas granulas tiek pārvadātas un lai kompetentās iestādes varētu efektīvi veikt atbilstības pārbaudes, iekārtas, kas ar plastmasas granulām veic darbības, un pārvadātāji, kuri tās transportē, ir jāreģistrē.
- (18) Lai nepieļautu plastmasas granulu zudumus, ekonomikas dalībniekiem, ņemot vērā iekārtas lielumu un operāciju mērogu, būtu jāizstrādā, jāīsteno un pastāvīgi jāatjaunina riska novērtēšanas plāns, kurā apzināti iespējamie izbirumi un zudumi un it sevišķi dokumentēts īpašais aprīkojums un procedūras, kas ieviestas, lai granulu zudumus nepieļautu un ierobežotu un zudušās granulas savāktu.
- (19) Lai kompetentās iestādes varētu verificēt riska novērtēšanas plāna atbilstību prasībām, ekonomikas dalībniekiem izstrādātais riska novērtēšanas plāns kopā ar atbilstības pašdeklarāciju būtu jāiesniedz kompetentajai iestādei.
- (20) Ekonomikas dalībniekiem vajadzētu būt iespējai izvēlēties īpašo aprīkojumu, ko uzstādīt, vai procedūru, ko īstenot. Tomēr kompetentajām iestādēm, pārbaudot atbilstību, vajadzētu būt iespējai pieprasīt, lai ekonomikas dalībnieki grozītu riska novērtēšanas plānu, kā arī pieprasīt noteiktā termiņā veikt jebkuru no šajā regulā norādītajām darbībām, lai nodrošinātu šīs regulas prasību pienācīgu īstenošanu.
- (21) Lai varētu izvērtēt katras iekārtas riska novērtēšanas plāna atbilstību, ekonomikas dalībniekiem būtu jāuzskaita aplēstais granulu daudzums, kas gadā nonāk vidē, kā arī kopējais daudzums, ar ko tas veicis darbības. Lai samazinātu slogu ekonomikas dalībniekiem, informāciju par vidē nonākušo daudzumu aplēsēm var izmantot, lai izpildītu Komisijas Regulā (ES) 2023/2055 noteikto ziņošanas prasību.
- (22) Ņemot vērā, kāda ir pārvadātāju darbības specifika, tiem nevajadzētu uzlikt pienākumu izstrādāt riska novērtēšanas plānu. Tā vietā tiem būtu jāveic reāli pasākumi, kuru mērķis ir nepieļaut, ierobežot un novērst izbirumus un zudumus. Kompetentajām iestādēm būtu jāveic šo pasākumu verificācija, galvenokārt transportēšanas laikā.

- (23) Lai sekmīgi īstenotu darbības, kas jāveic, lai nepieļautu plastmasas granulu zudumus, ir nepieciešama ekonomikas dalībnieku, ES pārvadātāju un trešo valstu pārvadātāju darbinieku pilnīga sadarbība un apņemšanās. Būtu jānosaka prasība ekonomikas dalībniekiem un ES pārvadātājiem savu personālu apmācīt atbilstoši darbinieku darba uzdevumiem un pienākumiem, lai nodrošinātu, ka viņi ir informēti par aprīkojumu un spēj to izmantot un izpilda procedūras, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu atbilstību šajā regulā noteiktajām prasībām. Būtu arī jānosaka prasība ekonomikas dalībniekiem un ES pārvadātājiem uzraudzīt un reģistrēt attiecīgās darbības, kas tiek veiktas, lai īstenotu šajā regulā noteiktās prasības, piemēram, jaunu savācējierīču izvietojumu. Attiecīgā gadījumā tiem būtu jāpieņem korektīvi pasākumi, to vidū, ja nepieciešams, esošā aprīkojuma un procedūru uzlabošana.
- (24) Vidējie un lielie uzņēmumi, kas ekspluatē iekārtas, kurās plastmasas granulas tiek apstrādātas daudzumos, kas pārsniedz 1000 tonnas, var saskarties ar lielāku risku, ka notiks granulu zudumi vidē. Šā iemesla dēļ šo uzņēmumu gadījumā būtu jānosaka prasība, lai katra iekārta īstenotu papildu darbības, piemēram, veiktu ikgadēju iekšēju novērtējumu un pieņemtu apmācības programmu, kas apmierina konkrētas apmācības vajadzības un aptver praktiskos aspektus. Turklāt šiem uzņēmumiem atbilstība šajā regulā noteiktajām prasībām būtu jāpierāda, iegūstot un atjaunojot sertifikātu, ko izsniedz sertificētāji. Šie sertificētāji var būt vai nu akreditēta atbilstības novērtēšanas struktūra, vai vidiskuma verificētājs, kam ir licence veikt verifikāciju un validāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1221/2009 par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*)³¹. Lai nodrošinātu informācijas viendabību, sertifikātam vajadzētu būt vienotā formātā.
- (25) Uz mikrouzņēmumiem un maziem uzņēmumiem, kā arī vidējiem un lieliem uzņēmumiem, kas ekspluatē iekārtas, kurās darbības ar plastmasas granulām notiek daudzumā, kas nepārsniedz 1000 tonnas, būtu jāattiecinā atbilstības pašdeklarācija. Tiem arī būtu jānodrošina pietiekami daudz laika atbilstības pierādīšanai.
- (26) Lai kompetentās iestādes varētu efektīvāk verificēt atbilstību šīs regulas prasībām, sertificētājiem būtu kompetentās iestādes jāinformē par novērtējumu iznākumiem. Sertifikātiem nevajadzētu skart kompetento iestāžu veikto atbilstības novērtējumu.
- (27) Lai ekonomikas dalībnieki varētu reģistrēties *EMAS*, tiem ir jāatbilst vides tiesību aktu prasībām, arī šīs regulas prasībām. Līdz ar to ekonomikas dalībnieki, kas ir reģistrēti *EMAS*, būtu jāuzskata, ka tie ievēro šajā regulā noteiktās prasības, ja vidiskuma verificētājs ir verificējis, ka šajā regulā noteiktās prasības ir iekļautas to vidiskās pārvaldības sistēmās un tiek ievērotas. Tāpēc šādi ekonomikas dalībnieki būtu jāatbrīvo no pienākuma sertificēties un paziņot kompetentajām iestādēm, kad tie atjauno pašdeklarācijas un riska novērtējumus.
- (28) Kompetentajām iestādēm saskaņā ar riska izvērtēšanā balstītu pieeju būtu jāverificē, ka ekonomikas dalībnieki, ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji ir izpildījuši pienākumus, kas izriet no šīs regulas, attiecīgā gadījumā izmantojot sertifikācijas vai pašdeklarācijas ietvaros sniegtos konstatējumus un balstoties vai nu uz vidiskuma inspekcijām, vai citiem verifikācijas pasākumiem. Kur vien iespējams, inspekcijas

---

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1221/2009 (2009. gada 25. novembris) par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu (OV L 342, 22.12.2009., 1. lpp.).

būtu jāaskaņo ar tām, kas prasītas citos Savienības tiesību aktos. Kompetentajām iestādēm būtu Komisijai jāsniedz informācija par šīs regulas īstenošanu.

- (29) Lai līdz minimumam samazinātu jebkādu zudumu ietekmi, ekonomikas dalībniekam, ES pārvaldītājam vai trešās valsts pārvaldītājam būtu jāveic pasākumi, kas nepieciešami, lai atbilstību atjaunotu. Prasītajiem korektīvajiem pasākumiem vajadzētu būt samērīgiem ar konstatēto pārkāpumu un tā paredzamo nelabvēlīgo ietekmi uz vidi. Ja kompetentās iestādes atklāj šīs regulas pārkāpumu, tām par konstatēto pārkāpumu būtu jāinformē ekonomikas dalībnieks, ES pārvaldītājs vai trešās valsts pārvaldītājs un jāpieprasa veikt korektīvus pasākumus, kas nepieciešami, lai atbilstību atjaunotu.
- (30) Kompetentajām iestādēm vajadzētu būt inspekcijas un izpildes panākšanas pilnvaru minimumam, kas nepieciešams, lai nodrošinātu šīs regulas ievērošanu, ātrāk un efektīvāk savstarpēji sadarbotos un ekonomikas dalībniekus, ES pārvaldītājus un trešo valstu pārvaldītājus atturētu no šīs regulas pārkāpšanas. Minētajām pilnvarām vajadzētu būt apmērā, kas pietiekams, lai varētu panākt izpildi un novērstu to, ka neatbilstīgie ekonomikas dalībnieki izpildes panākšanas sistēmas nepilnības izmanto, pārceļoties uz dalībvalstīm, kuru kompetento iestāžu rīcībā nav līdzekļu, ar ko apturēt nelikumīgas prakses.
- (31) Kompetentajām iestādēm būtu jāvar par pierādījumiem inspekcijas vajadzībām izmantot visus lietas faktus un apstākļus.
- (32) Mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) granulu piegādes ķēdē būtu jāizpilda attiecīgie šajā regulā noteiktie pienākumi, tomēr, izpildot dažus pienākumus, tie varētu saskarties ar proporcionāli lielākām izmaksām un grūtībām. Komisijai būtu jāveicina ekonomikas dalībnieku un pārvaldītāju izpratne par nepieciešamību novērst granulu zudumus. Turklāt Komisijai būtu jāizstrādā apmācības materiāli, kas tiem palīdzētu pienākumus izpildīt, jo īpaši attiecībā uz riska novērtēšanas prasībām. Dalībvalstīm būtu jānodrošina piekļuve informācijai un jāpalīdz pienākumus un riska novērtēšanas prasības izpildīt. Dalībvalstu palīdzība varētu ietvert tehnisku un finansiālu atbalstu, kā arī specializētu apmācību MVU. Dalībvalstīm būtu jārikojas, ņemot vērā piemērojamos valsts atbalsta noteikumus.
- (33) Lai panāktu, ka plastmasas granulu zudumi vidē tiek aprēķināti pēc vienota principa, ir vajadzīga standartizēta metodika, kas noteikta saskaņotā standartā, kurš pieņemts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1025/2012³².
- (34) Regulā (ES) Nr. 1025/2012 ir paredzēta procedūra iebildumu izvirzīšanai pret saskaņotajiem standartiem, ja minētie standarti šajā regulā noteiktajām prasībām atbilst nepilnīgi.
- (35) Lai nodrošinātu šīs regulas mērķu sasniegšanu un rezultatīvi panāktu tās prasību izpildi, dalībvalstīm būtu jānorīko kompetentās iestādes, kas būs atbildīgas par šīs regulas piemērošanu un izpildes panākšanu. Ja dalībvalsts teritorijā ir norīkota vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalstīm, lai nodrošinātu kompetento iestāžu

---

³² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1025/2012 (2012. gada 25. oktobris) par Eiropas standartizāciju, ar ko groza Padomes Direktīvas 89/686/EEK un 93/15/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/9/EK, 94/25/EK, 95/16/EK, 97/23/EK, 98/34/EK, 2004/22/EK, 2007/23/EK, 2009/23/EK un 2009/105/EK, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 87/95/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1673/2006/EK (OV L 316, 14.11.2012., 12.–33. lpp.).

pienākumu rezultātīvu izpildi, būtu jānodrošina cieša visu norīkoto kompetento iestāžu sadarbība.

- (36) Lai nodrošinātu atbilstību, kompetentajām iestādēm būtu arī jāveic vajadzīgie pasākumi, to skaitā inspekcijas un uzklauššana, ja to rīcībā ir attiecīga informācija, arī pamatotas trešo personu iesniegtas sūdzības, un pamatojoties uz to. Trešām personām, kas iesniedz sūdzību, būtu jāspēj pierādīt pietiekamu ieinteresētību vai norādīt uz tiesību aizskārumu.
- (37) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka uz visiem pasākumiem, ko to kompetentās iestādes veic saskaņā ar šo regulu, attiecas efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas³³ 47. pantu. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas iedibināto judikatūru dalībvalstu tiesām ir jānodrošina personas tiesību aizsardzība tiesā saskaņā ar Savienības tiesībām. Papildus tam Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 1. punkts prasa, lai dalībvalstis nodrošinātu tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības. Šajā sakarā dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka sabiedrībai, arī fiziskām vai juridiskām personām, saskaņā ar šo regulu ir pieeja tiesu iestādēm atbilstoši saistībām, kam dalībvalstis ir piekritušas kā ANO Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO EEK) 1998. gada 25. jūnija Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (“Orhūsas konvencija”)³⁴ līgumslēdzējas puses.
- (38) Lai nodrošinātu, ka ekonomikas dalībnieki tiek rezultātīvi atturēti no šajā regulā noteikto prasību neievērošanas, dalībvalstīm būtu jānosaka noteikumi par sodiem, kas piemērojami par šīs regulas pārkāpumiem, un jānodrošina, ka minētie noteikumi tiek īstenoti. Paredzētajiem sodiem vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem. Lai veicinātu konsekvētāku sodu piemērošanu, ir jānosaka vienoti kritēriji pārkāpuma gadījumā piemērojamo sodu veidu un līmeņu noteikšanai. Šiem kritērijiem cita starpā būtu jāaptver pārkāpuma veids un smagums, kā arī no pārkāpuma gūtais ekonomiskais labums, lai nodrošinātu, ka šis labums vainīgajiem tiek liegts.
- (39) Nosakot sodus par pārkāpumiem un veicamos pasākumus, dalībvalstīm būtu jāparedz, ka atkarībā no pārkāpuma smaguma naudas sodam būtu neatbilstīgam ekonomikas dalībniekam, ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem faktiski jāatņem ekonomiskais labums, kas gūts no šajā regulā noteikto pienākumu neizpildes, kā arī no atkārtotiem pārkāpumiem. Izpildes panākšanas iestāžu veikto pasākumu galvenajam kritērijam vajadzētu būt pārkāpuma smagumam. Ja pārkāpumu izdarījusi juridiska persona, naudas sodu maksimālajam apmēram vajadzētu būt vismaz 4 % no saimnieciskās darbības gada apgrozījuma attiecīgajā dalībvalstī.
- (40) Gadījumos, kad, pārkāpjot šo regulu, ir nodarīts kaitējums cilvēka veselībai, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka skartajām personām ir tiesības par šo kaitējumu no attiecīgajām fiziskajām vai juridiskajām personām un attiecīgā gadījumā no attiecīgajām kompetentajām iestādēm, kas par pārkāpumu atbildīgas, pieprasīt un saņemt kaitējuma kompensāciju. Šādi noteikumi par kaitējuma kompensāciju palīdz sasniegt mērķus saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti un aizsargāt cilvēka veselību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 191. pantā. Tie arī atbalsta Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 2., 3. un 35. pantā noteiktās tiesības uz dzīvību, personas neaizskaramību un veselības aprūpi un hartas 47. pantā noteiktās

³³ *OV C 326, 26.10.2012., 391.–407. lpp.: OV C 326, 26.10.2012., 391.–407. lpp.*

³⁴ <https://unece.org/environment-policy/public-participation/aarhus-convention/text>.

tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. Turklāt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK³⁵ indivīdiem nepiešķir tiesības uz kompensāciju par kaitējumu videi vai tiešu šāda kaitējuma draudu gadījumā.

- (41) Lai nodrošinātu, ka indivīdi var aizstāvēt savas tiesības cīnīties pret kaitējumu veselībai, ko izraisījuši šīs regulas pārkāpumi, un tādējādi nodrošinātu efektīvāku tās izpildes panākšanu, nevalstiskajām organizācijām, kas iestājas par cilvēka veselības vai vides aizsardzību, arī tām, kuras veicina patērētāju aizsardzību un atbilst visām valsts tiesību aktu prasībām, kā attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem vajadzētu būt pilnvarotām iesaistīties procesos, kā noteikušas dalībvalstis, kāda cietušā vārdā vai cietušo atbalstot, neskarot valsts procesuālos noteikumus par pārstāvību un aizstāvību tiesās. Dalībvalstīm parasti ir procesuālā autonomija, lai nodrošinātu patiesu tiesisko aizsardzību pret Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, ievērojot līdzvērtības un iedarbīguma principus. Tomēr pieredze liecina, ka, lai gan ir pārliecinoši epidemioloģiskie pierādījumi par piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju veselību, jo īpaši attiecībā uz gaisa piesārņojumu, cietušajiem ir grūti pierādīt cēloņsakarību starp nodarīto kaitējumu un pārkāpumu, kā paredz dalībvalstīs parasti piemērojamie procesuālie noteikumi par pierādīšanas pienākumu. Tāpēc šādās situācijās piemērojamais pierādīšanas pienākums ir jāpielāgo. Ja indivīds var sniegt pierādījumus, kas ir pietiekami pārliecinoši, lai varētu prezumēt, ka šīs regulas pārkāpums ir indivīda veselībai nodarītā kaitējuma cēlonis vai būtisks kaitējuma faktors, pienākumam šo prezumpciju atspēkot, lai izvairītos no atbildības, būtu jāgulstas uz atbildētāju.
- (42) Lai pielāgotos tehnikas un zinātnes attīstībai, būtu Komisijai saskaņā ar LESD 290. pantu jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus ar mērķi pielikumus grozīt. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.³⁶ Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (43) Lai nodrošinātu vienādus šīs regulas īstenošanas nosacījumus, būtu Komisijai jāpiešķir īstenošanas pilnvaras attiecībā uz informācijas ziņošanu par šīs regulas īstenošanu.
- (44) Lai uzņēmējiem, ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem dotu pietiekami daudz laika pielāgoties šajā regulā noteiktajām prasībām, tās piemērošana būtu jāatliek,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atbildzināšanu (OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.).

³⁶ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

Priekšmets un darbības joma

1. Šajā regulā ir noteikti pienākumi, kā darbības ar plastmasas granulām visos piegādes ķēdes posmos veicamas tā, lai nepieļautu to zudumus.
2. Šo regulu piemēro šādām personām:
  - (a) ekonomikas dalībniekiem, kuri iepriekšējā kalendārajā gadā Savienībā veikuši darbības ar plastmasas granulām daudzumā, kas pārsniedz piecas tonnas;
  - (b) ES pārvadātājiem un trešo valstu pārvadātājiem, kas plastmasas granulas pārvadā Savienībā.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (a) “plastmasas granulas” ir nelieli polimēru saturoša veidmateriāla graudiņi, kuriem iepriekš piešķirta noteikta forma, kuru izmēri konkrētā partijā ir relatīvi vienādi un kurus izmanto par ievadresursu plastmasas produktu ražošanas operācijās;
- (b) “izbirums” vai “izbiršana” ir vienreizēja plastmasas granulu nokļūšana ārpus primārās tvertnes;
- (c) “zudums” ir plastmasas granulu vienreizēja vai ilgstoša nokļūšana ārpus iekārtas robežām vidē vai nokļūšana ārpus autotransporta līdzekļiem, dzelzceļa vagoniem vai iekšzemes ūdensceļu kuģiem, kas pārvadā plastmasas granulas;
- (d) “iekārta” ir jebkura teritorija, būve, vide vai vieta, kurā veic vienu vai vairākas saimnieciskas darbības, kas ietver rīkošanos ar plastmasas granulām;
- (e) “ekonomikas dalībnieks” ir fiziska vai juridiska persona, kas pilnībā vai daļēji ekspluatē vai kontrolē iekārtu, vai — gadījumos, kad to paredz valsts tiesību akti, — persona, kurai deleģētas noteicošas ekonomiskas pilnvaras attiecībā uz iekārtas tehnisko darbību;
- (f) “ES pārvadātājs” ir fiziska vai juridiska persona, kas iedibināta dalībvalstī un kas savas saimnieciskās darbības ietvaros nodarbojas ar plastmasas granulu transportēšanu, izmantojot autotransporta līdzekļus, dzelzceļa vagonus vai iekšzemes ūdensceļu kuģus;
- (g) “trešās valsts pārvadātājs” ir fiziska vai juridiska persona, kas iedibināta trešā valstī un kas savas Savienībā veiktās saimnieciskās darbības ietvaros nodarbojas ar plastmasas granulu transportēšanu, izmantojot autotransporta līdzekļus, dzelzceļa vagonus vai iekšzemes ūdensceļu kuģus;
- (h) “mikrouzņēmums, mazs vai vidējs uzņēmums” ir mikrouzņēmums, mazs vai vidējs uzņēmums Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK³⁷ pielikuma nozīmē;
- (i) “liels uzņēmums” ir uzņēmums, kas nav ne mikrouzņēmums, ne mazs uzņēmums, ne vidējs uzņēmums.

³⁷ Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- (j) “kompetentā iestāde” ir iestāde vai struktūra, ko dalībvalsts norīkojusi pildīt savus šajā regulā noteiktos pienākumus;
- (k) “sertificētājs” ir jebkurš no šiem:
  - i) atbilstības novērtēšanas struktūra, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 765/2008³⁸ 2. panta 13) punktā, vai jebkura cita apvienība vai šādu struktūru grupa, kas ir akreditēta saskaņā ar šo regulu;
  - ii) vidiskuma verificētājs, kas Regulas (EK) Nr. 1221/2009 2. panta 20) punkta b) apakšpunktā definēts kā “vides verificētājs”;
- (l) “atbilstības novērtēšana” ir process, kurā novērtē, vai iekārta atbilst piemērojamiem noteikumiem, kas noteikti šajā regulā un uz tās pamata pieņemtajos deleģētajos aktos.

3. pants

Vispārīgi pienākumi

1. Ekonomikas dalībnieki, ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji nodrošina, ka netiek pieļauti zudumi. Ja zudumi tomēr rodas, ekonomikas dalībnieki, ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji nekavējoties rīkojas, lai šos zudumus savāktu.
2. Ekonomikas dalībnieki un ES pārvadātāji kompetento iestādi tās noteiktajā veidā attiecīgi informē par katru iekārtu, ko tie ekspluatē, un par iesaisti plastmasas granulu transportēšanā.
3. Ekonomikas dalībnieki un ES pārvadātāji tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā tie ir iedibināti, paziņo par visām būtiskām izmaiņām to iekārtās un darbībās, kas saistītas ar rīkošanos ar plastmasas granulām, arī par esošas iekārtas slēgšanu.
4. Kompetentās iestādes izveido un uztur publisku reģistru, kurā ietverta informācija, ko tās saņēmušas saskaņā ar 3. un 4. punktu.

4. pants

Pienākumi attiecībā uz rīkošanos ar plastmasas granulām

1. Ekonomikas dalībnieki veic šādus pasākumus:
  - (a) katrai iekārtai izstrādā riska novērtēšanas plānu saskaņā ar I pielikumu, ņemot vērā iekārtas veidu un lielumu, kā arī tās operāciju mērogu;
  - (b) uzstāda aprīkojumu un veic procedūras, kas aprakstītas a) apakšpunktā minētajā riska novērtēšanas plānā;
  - (c) a) apakšpunktā minēto riska novērtēšanas plānu paziņo tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā iekārta atrodas, kopā ar atbilstības pašdeklarāciju, kas izdota saskaņā ar II pielikumā sniegto veidlapas paraugu.

---

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

Ekonomikas dalībnieki riska novērtēšanas plānu pastāvīgi atjaunina, it sevišķi ņemot vērā trūkumus, kurus tie konstatējuši savās darbībās ar plastmasas granulām, un pēc pieprasījuma to dara pieejamu kompetentajām iestādēm.

2. Ekonomikas dalībnieki, kuri ir vidēji un lieli uzņēmumi, kas ekspluatē iekārtas, kurās iepriekšējā kalendārajā gadā ir veiktas darbības ar plastmasas granulām daudzumā, kas ir mazāks par 1000 tonnām, vai kuri ir mikrouzņēmumi vai mazi uzņēmumi, ik 5 gadus pēc pēdējā paziņojuma kompetentajai iestādei paziņo par katras iekārtas riska novērtēšanas plāna atjauninājumu, kā arī par atbilstības pašdeklarācijas atjaunošanu.
3. Kompetentās iestādes var pieprasīt, lai ekonomikas dalībnieki veiktu šādas darbības:
  - (a) izmainīt saskaņā ar 1. un 2. punktu paziņotos riska novērtēšanas plānus, lai nodrošinātu, ka zudumus izdodas reāli nepieļaut vai attiecīgā gadījumā ierobežot un savākt un ka tiek ievērots I pielikums;
  - (b) laikus īsteno jebkuru no I pielikumā uzskaitītajām darbībām.
4. Kompetentās iestādes izveido, uztur un atjaunina reģistru, kurā ietverti riska novērtēšanas plāni un atbilstības pašdeklarācijas, kas paziņotas saskaņā ar šā panta 1. un 2. punktu. Reģistrs ir publiski pieejams tīmekļa vietnē.
5. ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji nodrošina, ka iekraušanas un izkraušanas operāciju, transportēšanas braucienu, tīrīšanas un tehniskās apkopes laikā tiek veiktas III pielikumā noteiktās darbības.
6. Kad ekonomikas dalībnieki īsteno saskaņā ar I pielikumu izstrādātajā riska novērtēšanas plānā izklāstītās darbības un ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji īsteno III pielikumā noteiktās darbības, tie darbības veic šādā prioritārā secībā:
  - (a) izbirumu nepieļaušanas darbības;
  - (b) izbirumu ierobežošanas darbības, lai nepieļautu, ka izbirumi kļūst par zudumiem;
  - (c) savākšanas darbības pēc izbiruma vai zuduma.
7. Ekonomikas dalībnieki un ES pārvadātāji izpilda šādus pienākumus:
  - (a) nodrošina, ka to darbinieki ir apmācīti atbilstoši saviem darba uzdevumiem un pienākumiem un ka viņi ir informēti par relevanto aprīkojumu un spēj to izmantot, un izpilda procedūras, kas noteiktas, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai;
  - (b) uzskaita darbības, kas veiktas, lai izpildītu šajā pantā noteiktos pienākumus;
  - (c) uzskaita katru gadu aplēsto zudumu daudzumus un kopējo plastmasas granulā daudzumu, ar ko notikušas darbības.

Sešus mēnešus pēc attiecīgā saskaņotā standarta publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai no šīs regulas 13. panta 2. punktā minētā īstenošanas akta piemērošanas dienas ekonomikas dalībnieki pirmās daļas c) apakšpunktā minētos zudumu daudzumus aplēš saskaņā ar 13. pantā minēto standartizēto metodiku.

Ekonomikas dalībnieki un ES pārvadātāji šā punkta b) un c) apakšpunktā minētās ziņas glabā piecus gadus un pēc pieprasījuma tās dara pieejamas kompetentajām iestādēm un attiecīgā gadījumā sertificētājiem.

8. Ja kādu pasākumu izbirumu un zudumu nepieļaušanai, ierobežošanai un savākšanai veikt neizdodas, ekonomikas dalībnieki, pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji pēc iespējas ātrāk veic korektīvus pasākumus.
9. Ekonomikas dalībnieki, kas nav mikrouzņēmumi vai mazi uzņēmumi un kas ekspluatē iekārtas, kurās iepriekšējā kalendārajā gadā ir apstrādātas plastmasas granulas daudzumā, kas pārsniedz 1000 tonnas, katrai iekārtai ik gadu veic iekšēju novērtējumu par iekārtas atbilstību I pielikumā noteiktā riska novērtēšanas plāna prasībām. Iekšējais novērtējums cita starpā var aptvert šādus jautājumus:
  - (a) aplēstie daudzumi un zudumu cēloņi;
  - (b) prevencijas, ierobežošanas un savākšanas aprīkojums un/vai procedūras, kas ieviestas, lai izvairītos no turpmākiem zudumiem, un to rezultativitāte;
  - (c) apspriedes ar personālu, ieviestā aprīkojuma un procedūru pārbaudes un visu attiecīgo dokumentu pārskatīšana.

5. pants

Sertifikācija

1. Līdz ... [PB: ierakstīt datumu, kas ir 24 mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā] un pēc tam ik pēc trijiem gadiem ekonomikas dalībnieki, kas ir lieli uzņēmumi, pierāda, ka katra iekārta, kurā iepriekšējā kalendārajā gadā apstrādātas plastmasas granulas daudzumā, kas pārsniedz 1000 tonnas, atbilst I pielikumā izklāstītajām prasībām, attiecībā uz to saņemot sertificētāja izdotu sertifikātu.
2. Līdz ... [PB: ierakstīt datumu, kas ir 36 mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā] un pēc tam ik pēc četriem gadiem ekonomikas dalībnieki, kas ir vidēji uzņēmumi, pierāda, ka katra iekārta, kurā iepriekšējā kalendārajā gadā ir apstrādātas plastmasas granulas daudzumā, kas pārsniedz 1000 tonnas, atbilst I pielikumā izklāstītajām prasībām, attiecībā uz to saņemot sertificētāja izdotu sertifikātu.
3. Lai nodrošinātu, ka visi riska novērtēšanas plānā iekļautie pasākumi, kas veikti saskaņā ar I pielikumu, ir veikti pienācīgi, sertificētāji veic izlases veida pārbaudes.
4. Sertifikāts atbilst šādām prasībām:
  - (a) to izdod saskaņā ar IV pielikumā doto veidlapas paraugu un elektroniskā formātā;
  - (b) tajā norāda ekonomikas dalībnieku, iekārtu, uz kuru attiecas sertifikāts, izlases veida pārbaūžu datumu un tā derīguma termiņu;
  - (c) ar to apliecina sertifikātā norādītās iekārtas atbilstību I pielikumā noteiktajām prasībām;
5. Sertificētāji bez liekas kavēšanās kompetento iestādi informē par
  - (a) izdotajiem sertifikātiem;
  - (b) apturētajiem vai atsauktajiem sertifikātiem;
  - (c) izmaiņām sertifikātos.

Kompetentās iestādes izveido, uztur un atjaunina sertifikātu reģistru. Reģistrs ir publiski pieejams tīmekļa vietnē.

6. pants

Vidiskās pārvaldības sistēmas

Ekonomikas dalībnieki, kas ir reģistrēti Kopienas vides vadības un audita sistēmā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1221/2009, ir atbrīvoti no šīs regulas 4. panta 2. punktā noteiktā paziņošanas pienākuma un 5. panta 1. un 2. punktā noteikto pienākumu izpildes, ja vidiskuma verificētājs, kas Regulas (EK) Nr. 1221/2009 2. panta 20) punktā definēts kā “vides verificētājs”, ir pārbaudījis, ka I pielikumā noteiktās prasības ir iekļautas ekonomikas dalībnieka vidiskās pārvaldības sistēmā un ir izpildītas.

7. pants

Sertificētāju akreditācija

Sertificētāju akreditācija, kas minēta 3. panta k) punkta i) apakšpunktā, ietver izvērtējumu par atbilstību šādām prasībām:

- (a) verificētājs ir neatkarīgs no ekonomikas dalībnieka;
- (b) verificētājs, tā augstākā līmeņa vadība un darbinieki, kas ir atbildīgi par atbilstības novērtēšanas veikšanu, neiesaistās nekādās darbībās, kuras varētu ietekmēt viņu spriedumu neatkarību vai godprātību sertifikācijas darbību izpildē;
- (c) verificētājs un tā darbinieki savas darbības veic ar visaugstāko profesionālo godprātību un vajadzīgo tehnisko kompetenci bez jebkāda spiediena un pamudinājumiem, arī finansiāliem, kas varētu ietekmēt spriedumus vai sertifikācijas darbību rezultātus;
- (d) verificētājam ir zināšanas, aprīkojums un infrastruktūra, kas vajadzīga, lai veiktu atbilstības novērtēšanu, kuru tas ir akreditēts veikt;
- (e) verificētājam ir pietiekams skaits atbilstoši kvalificētu un pieredzējušu darbinieku, kas atbildīgi par atbilstības novērtēšanas uzdevumu veikšanu;
- (f) verificētāja darbinieki visu informāciju, kas iegūta, veicot atbilstības novērtēšanas uzdevumus, tur dienesta noslēpumā;
- (g) ja verificētājs slēdz apakšlīgumus par konkrētu ar sertifikāciju saistītu uzdevumu izpildi vai izmanto meitasuzņēmumu, tas uzņemas pilnīgu atbildību par apakšuzņēmēju vai meitasuzņēmumu veiktajiem uzdevumiem un novērtē un apseko apakšuzņēmēja vai meitasuzņēmuma kvalifikāciju un veikto darbu.

8. pants

Atbilstības verifikācija un ziņošana

1. Kompetentās iestādes verificē, vai ekonomikas dalībnieki, ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji ir izpildījuši šajā regulā noteiktos pienākumus, ņemot vērā

informāciju, kas sniegta atbilstības pašdeklarācijās, kuras minētas 4. panta 1. un 2. punktā un kuras sertificētāji snieguši saskaņā ar 5. panta 5. punktu. Kompetentās iestādes, ievērojot riska izvērtēšanā balstītu pieeju, veic vidiskuma inspekcijas un citus verifikācijas pasākumus.

2. Vēlākais līdz ... [PB: ierakstīt datumu, kas ir tā mēneša pirmā diena, kas ir četrus gadus pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam ik pēc trijiem gadiem dalībvalstis Komisijai iesniedz ziņojumu, kurā ietverta kvalitatīva un kvantitatīva informācija par šīs regulas īstenošanu iepriekšējā kalendārajā gadā. Informācijā ietver šādus datus:
  - (a) ekonomikas dalībnieku skaits sadalījumā pa uzņēmumu lielumu grupām saskaņā ar Komisijas Ieteikumu 2003/361/EK un pa saimniecisko darbību veidiem, to iekārtu skaits, kā arī ES pārvadātāju un to transportlīdzekļu skaits, ko tie norīkojuši plastmasas granulu pārvadāšanai;
  - (b) riska novērtēšanas plānu, saskaņā ar 4. panta 1. punktu un 4. panta 2. punktu paziņoto pašdeklarāciju un saskaņā ar 5. panta 5. punktu paziņoto sertifikātu skaits;
  - (c) saskaņā ar šā panta 1. punktu veikto vidiskuma inspekciju un citu verifikācijas pasākumu skaits un rezultāti, kā arī saskaņā ar 9. panta 1. punktu paziņoto incidentu un avāriju skaits un pasākumi, kas veikti šajā regulā noteikto pienākumu neizpildes gadījumā.
3. Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka 2. punktā minēto ziņojumu formātu.

9. pants

Incidenti un avārijas

1. Neskarot Direktīvu 2004/35/EK, ja ir noticis incidents vai avārija ar zudumu, kas būtiski ietekmē cilvēka veselību vai vidi, ekonomikas dalībnieki, ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji nekavējoties
  - (a) informē kompetento iestādi, kuras teritorijā incidents vai avārija ir notikusi, norādot aplēstos zudumu daudzumus;
  - (b) veic pasākumus, kas nepieciešami, lai mazinātu veselībai vai videi radītās sekas un nepieļautu turpmākus incidentus vai avārijas.
2. Kompetentā iestāde, kuras teritorijā incidents vai avārija notikusi, vajadzības gadījumā pieprasa, lai ekonomikas dalībnieki, ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji veiktu pienācīgus papildu pasākumus, kas nepieciešami, lai mazinātu veselībai vai videi radītās sekas un nepieļautu turpmākus incidentus vai avārijas.
3. Ja ir noticis incidents vai avārija, kas būtiski ietekmē cilvēka veselību vai vidi citā dalībvalstī, kompetentā iestāde, kuras teritorijā incidents vai avārija notikusi, nekavējoties informē šīs citas dalībvalsts kompetento iestādi.

10. pants

Neatbilstība

1. Šajā regulā paredzēto noteikumu pārkāpuma gadījumā ekonomikas dalībnieki, ES pārvadātāji un trešo valstu pārvadātāji nekavējoties
  - (a) informē kompetento iestādi;
  - (b) veic pasākumus, kas nepieciešami, lai iespējami īsākā laikā atbilstību atjaunotu;
  - (c) izpilda visus papildu pasākumus, ko kompetentā iestāde noteikusi kā nepieciešamus atbilstības atjaunošanai.
2. Ja šajā regulā paredzēto noteikumu pārkāpums rada tūlītējas briesmas cilvēka veselībai vai draud izraisīt tūlītēju būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, kompetentā iestāde var iekārtas darbību apturēt līdz atbilstības atjaunošanai saskaņā ar 1. punkta b) un c) apakšpunktu.

11. pants

Kompetento iestāžu norīkošana un pilnvaras

1. Dalībvalstis norīko vienu vai vairākas kompetentās iestādes šīs regulas piemērošanai un izpildes panākšanai.
2. Dalībvalstis savām kompetentajām iestādēm piešķir inspekcijas un izpildes panākšanas pilnvaras, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai.
3. Pilnvaras, kas minētas 2. punktā, ietver vismaz
  - (a) pilnvaras piekļūt visiem relevantajiem dokumentiem, datiem vai informācijai, kas saistīta ar šīs regulas pārkāpumu, neatkarīgi no veida vai formāta un neatkarīgi no datu nesēja vai glabāšanas vietas, kā arī pilnvaras izgatavot vai iegūt to kopijas;
  - (b) pilnvaras pieprasīt, lai jebkura fiziska vai juridiska persona sniegtu jebkādu relevantu informāciju, datus vai dokumentus jebkādā formā vai formātā un neatkarīgi no datu nesēja vai glabāšanas vietas, lai noteiktu, vai ir noticis vai notiek šīs regulas pārkāpums, un sīkāku informāciju par šādu pārkāpumu;
  - (c) pilnvaras pēc savas iniciatīvas sākt inspekciju, kas nepieciešama, lai izbeigtu vai novērstu šīs regulas pārkāpumus;
  - (d) pilnvaras piekļūt iekārtām.
4. Kompetentās iestādes savu vidiskuma inspekciju un citu verifikācijas pasākumu vajadzībām par pierādījumu var izmantot jebkādu informāciju, dokumentus, konstatējumus, paziņojumus vai ziņas neatkarīgi no to formāta un datu nesēja, kurā tie tiek glabāti.
5. Ja dalībvalsts teritorijā ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalsts nodrošina, ka ir ieviesti pienācīgi saziņas un koordinācijas mehānismi.

12. pants

Palīdzība atbilstības nodrošināšanai

1. Komisija, apspriežoties ar ekonomikas dalībnieku, pārvadātāju un sertificētāju, kā arī mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu pārstāvjiem, sadarbībā ar

kompetentajām iestādēm izstrādā izpratnes veicināšanas un apmācības materiālus par šajā regulā noteikto pienākumu pienācīgu izpildi.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka ekonomikas dalībniekiem un pārvadātājiem, it sevišķi mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem, ir piekļuve informācijai un palīdzībai, kas vajadzīga, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai.

Neskarot piemērojamos valsts atbalsta noteikumus, pirmajā daļā minēto palīdzību var sniegt kā

- (a) finansiālu atbalstu,
  - (b) piekļuvi finansējumam,
  - (c) specializētu vadības un personāla apmācību,
  - (d) organizatorisku un tehnisku palīdzību.
3. Dalībvalstis veicina apmācības programmas, kurās sertificētāju darbinieki var iegūt kvalifikāciju.

13. pants

Standartizēta metodika

1. Lai izpildītu 4. panta 7. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā minēto pienākumu, saskaņotajos standartos izstrādā zudumu daudzumu aprēķināšanas metodiku saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas ar Regulu (ES) Nr. 1025/2012.
2. Ja neviena Eiropas standartizācijas organizācija nepieņem pieprasījumu izstrādāt saskaņotu standartu vai ja Komisija uzskata, ka ierosinātais standarts neatbilst prasībām, kuras ar to paredzēts aptvert, Komisija 1. punktā minēto metodiku nosaka ar īstenošanas aktu.

14. pants

Sūdzību izskatīšana un tiesu pieejamība

1. Fiziskām vai juridiskām personām vai organizācijām, kuras saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pietiekami ieinteresētas, vai personām, kas uzskata, ka viņu tiesības ir aizskartas, ir tiesības iesniegt pamatotas sūdzības kompetentajām iestādēm, ja tās, atsaucoties uz objektīviem apstākļiem, uzskata, ka ekonomikas dalībnieks, ES pārvadātājs vai trešās valsts pārvadātājs neievēro šīs regulas noteikumus.

Piemērojot 1. punktu, uzskata, ka nevalstiskās struktūras vai organizācijas, kas nodarbojas ar cilvēka veselības, vides vai patērētāju aizsardzību un atbilst valsts tiesību aktu prasībām, ja tādas ir, ir pietiekami ieinteresētas.

2. Kompetentās iestādes 1. punktā minēto pamatoto sūdzību novērtē un vajadzības gadījumā veic vajadzīgos pasākumus, cita starpā veic personas vai organizācijas inspekcijas un uzklauššanu, lai sūdzību verificētu. Ja tiek konstatēts, ka sūdzība ir pamatota, kompetentās iestādes veic vajadzīgos pasākumus saskaņā ar 4. panta 3. punktu.

3. Kompetentā iestāde 1. punktā minēto personu vai organizāciju, kas tai iesniegusi sūdzību, iespējami drīz informē par savu lēmumu prasību apmierināt vai to noraidīt, un norāda savus apsvērumus.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. punktā minētajai personai vai organizācijai, kas iesniedz pamatotu sūdzību, ir iespējas vērsties tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā publiskā struktūrā, kas ir kompetenta izskatīt jebkura ar minēto sūdzību saistīta lēmuma, kā arī kompetentās iestādes lēmumu, darbību vai bezdarbības procesuālo un materiālo likumību saskaņā ar šo regulu, neskarot valsts tiesību aktu noteikumus, kas paredz, ka pirms prasības sākšanas ir jāizmanto visas administratīvās izskatīšanas procedūras. Minētās izskatīšanas procedūras ir taisnīgas, vienlīdzīgas, laicīgas un bez maksas vai ne pārmērīgi dārgas, un tās paredz pienācīgus un iedarbīgus tiesiskās aizsardzības mehānismus, attiecīgā gadījumā arī pienākumrīkojumus.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai ir pieejama praktiska informācija par šajā pantā minētajām administratīvajām un likumības izskatīšanas procedūrām.

15. pants

Sodi

1. Neskarot pienākumus, kas dalībvalstīm noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/99/EK³⁹, dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem, kurus piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu. Paredzētie sodi ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši.
2. Sodi, kas minēti 1. punktā, ietver naudas sodus, kas ir proporcionāli pārkāpumu izdarījušās juridiskās personas apgrozījumam vai fiziskās personas ienākumiem. Naudas sodu apmēru aprēķina tā, lai nodrošinātu, ka tie personai, kas ir atbildīga par pārkāpumiem, faktiski atņem ekonomisko labumu, kas izriet no šiem pārkāpumiem. Par atkārtotiem pārkāpumiem naudas sodu apmēru pakāpeniski palielina. Ja pārkāpumu izdarījusi juridiska persona, šādu naudas sodu maksimālais apmērs ir vismaz 4 % no ekonomikas dalībnieka gada apgrozījuma attiecīgajā dalībvalstī finanšu gadā, kas bijis pirms gada, kurā pieņemts lēmums par naudas sodu.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar šo pantu noteiktajos sodos attiecīgā gadījumā ir pienācīgi ņemti vērā šādi aspekti:
  - (a) pārkāpuma veids, smagums un apmērs;
  - (b) tas, vai pārkāpums izdarīts tīši vai nolaidības dēļ;
  - (c) pārkāpuma skartie iedzīvotāji vai vide, ņemot vērā pārkāpuma ietekmi uz mērķi panākt augstu cilvēka veselības un vides aizsardzības līmeni;
  - (d) atbildīgā ekonomikas dalībnieka, ES pārvadātāja vai trešās valsts pārvadātāja finansiālā situācija.

16. pants

Zaudējumu atlīdzināšana

---

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/99/EK (2008. gada 19. novembris) par vides krimināltiesisko aizsardzību (OV L 328, 6.12.2008., 28. lpp.).

1. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad šīs regulas pārkāpuma dēļ ir nodarīts kaitējums cilvēka veselībai, skartajām personām ir tiesības no relevantajām fiziskajām vai juridiskajām personām un attiecīgā gadījumā no relevantajām kompetentajām iestādēm, kas par pārkāpumu atbildīgas, par šo kaitējumu pieprasīt un saņemt kompensāciju.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka nevalstiskajām organizācijām, kuras veicina cilvēka veselības vai vides aizsardzību un izpilda visas valsts tiesību aktos noteiktās prasības, kā piederīgām pie attiecīgās sabiedrības daļas ir atļauts pārstāvēt skartās personas un iesniegt kolektīvas kaitējuma kompensācijas prasības. Dalībvalstis nodrošina, ka prasību par pārkāpumu, kā rezultātā radies kaitējums, nevar celt divreiz, proti, prasību nevar celt gan skartās personas, gan šajā punktā minētās nevalstiskās organizācijas.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts noteikumi un procedūras, kas attiecas uz kaitējuma kompensācijas prasībām, tiek izstrādāti un piemēroti tā, lai saskaņā ar 1. punktu izmantot tiesības uz kompensāciju par pārkāpuma nodarītu kaitējumu nebūtu neiespējami vai pārmērīgi grūti.
4. Ja 1. punktā minētā prasība par zaudējumu atlīdzināšanu ir pamatota ar pierādījumiem, uz kuru pamata var prezumēt, ka starp kaitējumu un pārkāpumu pastāv cēloņsakarība, dalībvalstis nodrošina, ka pienākums pierādīt, ka pārkāpums kaitējumu nav radījis vai veicinājis, gulstas uz personu, kas atbildīga par pārkāpumu.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka noilguma termiņi 1. punktā minēto kaitējuma kompensācijas prasību celšanai nav īsāki par pieciem gadiem. Šādus termiņus nesāk skaitīt pirms brīža, kad pārkāpums beidzies un persona, kas ceļ kaitējuma kompensācijas prasību, zina vai ir iespējams saprātīgi sagaidīt, ka tā zinās, ka tai pārkāpuma dēļ ir nodarīts kaitējums, kā minēts 1. punktā.

17. pants

Pielikumu grozījumi

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 19. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem groza I līdz IV pielikumu, lai ņemtu vērā tehnikas un zinātnes attīstību.

Pieņemot 1. punktā minētos deleģētos aktus, Komisija ņem vērā

- (a) pieredzi, kas gūta, pildot 4. un 5. pantā noteiktos pienākumus;
- (b) attiecīgos starptautiskos standartus;
- (c) darbības nozaru īpatnības;
- (d) mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu īpašās vajadzības.

18. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 17. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz 5 gadiem no ... [PB: ierakstīt datumu, kas ir tā mēneša pirmā diena, kas seko pēc šīs regulas

[spēkā stāšanās dienas](#)]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 17. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģēta akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 17. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

19. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šo regulu piemēro no [PB: ierakstīt datumu, kas ir 18 mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā]. Tomēr 3. panta 1. punktu piemēro no [PB: ierakstīt datumu, kas ir šīs regulas spēkā stāšanās datums].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*